

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Pedagogická fakulta
Katedra anglického jazyka

DIPLOMOVÁ PRÁCE

**Současné tendence ve zkracování slov
v angličtině**

Present-Day Trends in English Word Shortening

Vypracovala: Markéta Ševčíková

Obor: AJ-FJ/ZŠ, 5. ročník

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Marie Ernestová, později převzala

Mgr. Ludmila Zemková PhD.

Rok odevzdání: 2011

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci na téma „Současné tendence ve zkracování slov v angličtině“ vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované bibliografie.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své diplomové práce, a to v nezkrácené podobě Pedagogickou fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím také s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích 11. listopadu 2011

Markéta Ševčíková

PODĚKOVÁNÍ

Děkuji své původní vedoucí diplomové práce PhDr. Marii Ernestové především za odborné rady, jak začít s vypracováním diplomové práce a jak provést výzkum, které mi poskytla v začátcích průběhu vypracování mé diplomové práce. Dále bych pak ráda poděkovala své současné vedoucí diplomové práce, Mgr. Ludmile Zemkové PhD., zejména za ochotu a čas věnovaný konzultačním hodinám a za rady, které přispěly k vypracování a dokončení práce.

ANOTACE

Diplomová práce pojednává o současných tendencích používání zkratk v angličtině. Toto pojednání je založeno na výzkumu výskytu anglických zkratk. Práce se skládá ze třech hlavních částí. Teoretická část se zaměřuje zejména na definice zkratky, akronyma a inicialismu a stanovení rozdílů mezi nimi. Stěžejní částí práce jsou pak výsledky výzkumu, které představují praktickou část. Zde jsou zkratky rozděleny a rozříděny z různých hledisek (zahrnujících například sémantické či grafické hledisko), včetně výčtu zvláštností týkajících se zejména tvoření zkratk, které se během výzkumu vyskytly. Poslední kapitola se zabývá výsledky dotazníků týkajících se znalosti anglických zkratk u nás.

Hlavním cílem praktické části bylo nashromáždit co největší množství různých zkratk z rozličných zdrojů, provést rozbor těchto excerpt a pokusit se o jejich utřídění. Vlastní excerptované výrazy jsou čerpány z různých (pověštinou) anglických zdrojů, ne starších padesáti let.

ABSTRACT

The diploma thesis surveys present-day trends in English word/phrase shortening from a variety of sources, and shows how they can be divided into distinct linguistic groups. Examples have been sourced from the corpus *Linguistic Research of English Abbreviations, Acronyms and Initialisms*, which cites authentic (mostly) English sources from over past 50 years.

The thesis comprises three main parts: the theoretical part focuses on the definitions of, and difference between, an abbreviation, an acronym and an initialism. The major portion of the thesis presents and discusses the research findings, with examples of word and phrase shortenings being segregated and classified using the different perspectives of morphology, syntax, semantics and graphics. The last chapter discusses responses from questionnaires completed by 50 Czech nationals of different ages regarding their personal knowledge of English abbreviations.

OBSAH

OBSAH	6
1. ÚVOD	8
2. TEORETICKÁ ČÁST:	10
2.1. Definice základních pojmů (zkratky, akronyma, inicialismy)	10
2.2. Historie a vývoj zkratek.....	13
3. PRAKTICKÁ ČÁST.....	16
4. VÝZKUM	17
4.1. Úvod.....	17
4.2. Statistiky.....	18
4.2.1. Poměr počátečních písmen ve zkratkách.....	18
4.2.2. Jaké oblasti se týká největší počet zkratek?	19
4.2.3. Mají některé zkratky více výkladů?	20
4.2.4. Nejčastěji se vyskytující slova ve zkratkách:.....	22
4.2.5. Procentuální zastoupení zdrojů excerpt:	23
4.3. Dělení excerpt z následujících hledisek:	25
4.3.1. Morfologické hledisko:	25
4.3.2. Syntaktické hledisko:	27
4.3.3. Sémantické hledisko:.....	30
4.3.4. Grafické hledisko:	32
a) Zkratky s tečkami za písmeny	32
b) Zkratky bez teček za písmeny skládající se pouze z velkých písmen:.....	33
c) Zkratky skládající se pouze z malých písmen:.....	33
d) Zkratky používající spojovník.....	34
e) Kombinované zkratky:	34
f) Zkratky kombinující malá i velká písmena:	35
g) Zkratky obsahující lomítko:	36
h) Zkratky spojené symbolem „&“:.....	36
i) Zkratky užívající jiné symboly:	36
j) Zkratky obsahující číslice:	37
k) Víceslovné zkratky:.....	39
l) Ostatní grafické podoby zkratek:	40
m) Více písmen znamenající jedno slovo	40
4.3.5. Podle oblasti, ve které se zkratky vyskytují:	45

4.4.	Kuriozity ve zkratkách:	47
4.4.1.	Zkratky zkratek:	47
4.4.2.	Nejdelší zkratky:	47
4.4.3.	Nejkratší zkratky:	48
4.4.5.	Asimilace:.....	49
4.4.6.	Lomítko ve zkratce:.....	49
4.4.7.	Redundantní akronyma:	49
4.4.8.	Homonymie akronym:.....	50
4.4.9.	Číselné zkratky:.....	51
4.5.	Dotazník.....	56
4.5.1.	Úvod:.....	56
4.5.2.	Nevyplněný dotazník:	61
4.5.3.	Ideálně vyplněný dotazník:	64
4.5.4.	Vybraný vzorek:	65
4.5.5.	Výsledky výzkumu:.....	68
4.5.6.	Negativní faktory:	73
4.5.7.	Zajímavosti:.....	73
4.5.8.	Závěr:	74
5.	ZÁVĚR:	75
5.1.	SHRNUTÍ.....	75
6.	SUMMARY	78
7.	BIBLIOGRAFIE	80
8.	PŘÍLOHY:	83
8.1.	HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“	83
8.2.	EXCERPTA:	86

1. ÚVOD

V současné době se čím dál více prosazuje tendence ekonomičnosti. Lidé zkrátka nechtějí ztrácet čas. Není tedy divu, že ona ekonomičnost již dávno zasáhla i do sféry lingvistiky a stále se prohlubuje. Vždyť zkracováním slov šetříme nejenom čas, ale i prostor a peníze. S tím souvisí i vznik a postupné prosazování a užívání různých zkratk.

Na základě pro mě velmi zajímavého a poučného článku Ivany Hedvábné *Akronyma v angličtině* (viz příloha č.1), jsem se rozhodla tímto tématem zabývat i ve své diplomové práci.

Po snaze sehnat co nejvíce dostupných teoretických zdrojů jsem pochopila, že práce bude muset být založená spíše prakticky, a to na výzkumu sestávajícího z 500ti různých excerpt a nakonec i z 50ti dotazníků. O to zajímavějších výsledků jsem se dočkala.

Teoretická stať je rozdělena na dvě hlavní části. V první části je pojednáno o definici zkratky, akronyma a inicialismu, způsobu tvoření akronym a jejich dělení. Druhá část se zabývá historií a vývojem zkratk a s nimi souvisejících pojmů.

Praktická část je ve své podstatě výčtem výsledků výzkumu doplněných o komentáře. Různé způsoby, jak zkratky třídit, řadit a analyzovat vplynuly ze shromážděných excerpt takřka samy. Nejprve jsem se zaměřila na statistiky ohledně poměru počátečních písmen, oblastí výskytu zkratk, počtu možných výkladů a také nejfrekventovanějších výrazů vyskytujících se ve zkratkách. Dále jsem se rozhodla zkratky třídit z hlediska morfologického, syntaktického, sémantického a grafického a nakonec i podle toho, v jaké oblasti se zkratky vyskytují. Čtvrtá kapitola (4.4) je věnována různým zajímavostem, které vplynuly z výsledků výzkumu, avšak zaměřená je hlavně na tzv. *online jargon* (viz str. 42-45), krom toho jsou zde také vysvětleny pojmy *shorthand*, *leetspeak*, *logograms* a *pictograms*. V páté kapitole jsou rozebrány výsledky dotazníku, který reflektuje znalost vybraných anglických zkratk u českých občanů.

Práce je doplněna dvěma přílohami, a to článkem z časopisu *Cizí jazyky* a nashromážděnými excerpty včetně výkladů a zdrojů.

Cílem práce bylo podat informace o vzniku, vývoji, tvoření a dělení zkratk obecně, především však o výsledcích výzkumu týkajících se současných trendů v anglických zkratkách.

2. TEORETICKÁ ČÁST:

2.1. Definice základních pojmů (zkratky, akronyma, inicialismy)

Nejprve bych ráda stručně objasnila základní pojmy:

Zkratka je zkrácená podoba slova nebo slov v písemné formě, která se vyslovuje jako celé slovo (např. Co. – Company, Ltd. – Limited).¹ Zkratka tedy vznikne vynecháním písmen z jedné nebo více částí celého výrazu. Zdvojení prvních písmen pak většinou značí množné číslo, tzn. pp = pages, ll = lines, cc = chapters.

Specifickou oblastí zkratek jsou zkratky převzaté z latiny, které se často již nečtou latinsky, ale používají se pro ně anglické ekvivalenty, např.: ad lib (ad libitum) se čte jako *at pleasure*, a. m. (ante meridiem) vyslovujeme *in the morning*, viz (videlicet) – *namely*, atd.

Inicialismus je zkratkové slovo složené z počátečních písmen (nebo slabik) kompozita, která se při výslovnosti hláskují (např. FBI – Federal Bureau of Investigation, BBC – British Broadcasting Corporation).² Sem patří i takové výrazy, jejichž první část tvoří jedno písmeno a druhou celé slovo: A-bomb (atomic bomb), U-pronunciation (upper class pron.), U-boat (a submarine), Z-bar (kovový bar ve tvaru písmena Z).

Akronymum (/Akronym) je zkratkové slovo složené z počátečních písmen nebo slabik kompozita, které se, na rozdíl od inicialismu, vyslovuje jako celé slovo (např. NAFTA – North American Free Trade Agreement).³ Tento způsob tvoření nových slov se v současnosti stal velmi oblíbeným a častým snad ve všech oblastech lidských činností, obzvláště týkajících se techniky a politiky (NATO,

¹ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

² HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

³ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

SALT). Užívání akronym se natolik rozšířilo, že bylo třeba vytvořit speciální slovníky, jako např. D.D. Spencer's „Computer Acronym Handbook“ (1974).

Je třeba dodat, že zkráceniny se chovají jako normální slova, tzn. tvoří jak množné číslo, tak přivlastňovací tvar (M.P.s, M.P.'s). Jako všechna podstatná jména mohou figurovat v postavení přívlastku (BBC television, TV program).

Vogel popisuje 5 způsobů tvoření slov:

- *Derivation (Affixation, Prefixes, Suffixes)*
 - *Compounding*
 - *Conversion*
 - *Abbreviation*
 - *Minor word formation processes (Back formation, Reduplication)*,
- příčemž proces zvaný *Abbreviation (Zkracování)* rozděluje do tří podkategorií:

- **clipping (reduction)** – př. influenza → flue
- **acronyms**
- **blends** – př. smoke + fog → smog

Přestože by se podle tohoto dělení mezi „zkratky“ řadilo mnohem více slov, než jen inicialismy a akronyma, ráda bych svoji práci zaměřila právě jen na ně.

Akronyma Vogel dále pak dělí na dva typy:

✓ akronyma vyslovovaná jako slova – mezi tato řadí akronyma jako PIN, DOS, NATO. Poté akronyma, která vznikla záměrně jako homonyma již existujících slov, př. CORE (Congress of Racial Equality). Také sem patří ty zkratky, které je možno číst jako slova i jako inicialismy (UFO) a ty, které jsou kombinací obou (CD ROM). Některá akronyma nejsou však vůbec vyslovována jako zkratky, ale jako celá slova. Jako zkratky se užívají pouze v psané formě: Mr, St, Rd, aj. Někdy zkratka sestává z různých písmen slov, např.:

a/c – account

yd – yard

sq ft – square foot

grwt – gross weight

Sgt – Sergeant

Ltd – Limited

Xmas – Christmas

✓ alfabetismy/inicialismy – vyslovovaná jako písmena tak, jak jdou za sebou, která se tvoří pomocí prvních písmen slov, ale také podle klíčových morfémů, např.: TV (television), HQ (headquarters)

2.2. Historie a vývoj zkratek

V *Lexikologii současného jazyka (1986)* se dozvídáme, že během První světové války a po ní se zkratky staly velmi populárními i v mluvené řeči a to nejen v anglicky mluvících zemích, ale i v ostatních částech světa. Zkratky se v počátku používaly zejména pro názvy zemí, pro vládní, společenské, vojenské, průmyslové a obchodní společnosti a administrativu. (U.N, U.N.O, MP.). Dnes už se tečky mezi písmeny opomíjejí (GPO), i když stále existují zkratky užívané v obou formách (EPA, E.P.A. – Environment Protection Agency).

Hedvábná poukazuje na to, že zatímco zkratky jsou v angličtině známy již po staletí, pojmy inicialismus a akronym se objevily až o mnoho let později. První zmínka o inicialismu v angličtině byla objevena v oxfordském *Slovníku anglického jazyka* z roku 1899, termín akronym byl poprvé použit až roku 1943, když původní iniciálová zkratka byla vyslovena jako slovo.

Hranice mezi akronymy a inicialismy se často smazává, čímž může vzniknout tzv. **hybrid**, např. ve zkratkovém slově MS-DOS (vysloveno: em, es, dos). Dalším příkladem jsou zkratky, které lze vyslovovat oběma způsoby, tzn. buď je možné je přečíst jako slovo nebo je hláskovat. Patří k nim mj. FAQ (Frequently Asked Questions). Obecně lze říci, že akronyma mají charakter slov. Od dřívější podoby, kdy se za každým písmenem psala tečka se již upouští a písmena se píší všechna velká.

Postupem času se některá akronyma asimilovala, tzn. stala se z nich běžně užívaná slova, která se používají i v laické veřejnosti a píší se již, tak jako klasická slova, malými písmeny. Jako příklady těchto asimilovaných akronymů lze uvést slova *scuba* (Self-Contained Underwater Breathing Apparatus) nebo *laser* (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation).

Termínem „backronym“ se označuje akronym, který vznikl na základě zpětného tvoření, kdy nejdříve bylo vhodně vybráno dobře zapamatovatelné slovo a potom se ke každému jeho písmenu zvlášť vymýšlela příslušná slova. Takovým slovem je například NOW (National Organization for Women). „Zvláště oblíbená jsou taková akronyma, která mají zároveň význam slova, které přímo nebo nepřímo

souvisí s významem akronyma, a tak buď posiluje, nebo ironizuje jeho význam.“⁴ K takovým patří např. akronym ALITALIA (Airplane Lands In Turin and Luggage In Ancoma), který se záměrně shoduje s názvem jedné italské letecké společnosti. Podobně je na tom i automobilová značka FORD, která se s jistou dávkou ironie a kritiky překládá jako zkratka těchto slov: *Fix Or Repair Daily* nebo také *Found On a Rubbish Dump*. Vzhledem ke své podstatě bývají backronyma často používána jako mnemotechnická pomůcka: HOMES = zkratkové slovo, díky kterému si studenti mohou lépe zapamatovat názvy severoamerických jezer (Huron, Ontario, Michigan, Erie, Superior).

Termín „pseudo-akronymum“ se používá, pokud se pro již existující akronymum vytvoří nová slova, například vlivem nové doby, technického rozvoje apod. (viz DVD – dříve: Digital Video Disc, nyní: Digital Versatile Disc). Za pseudo-akronymum se považuje idnes již hojně používaný výraz ICQ, označující jeden ze způsobů internetové komunikace. Tato zkratka využívá fonetiky, kdy při jejím vyslovení vlastně říkáme větu „I seek you“ (Hledám tě). Podobně je na tom výraz pro dlužní úpis IOU, záměrně vytvořen, aby vyslovené hlásky zněly jako věta „I owe you“ (Dlužím ti).

Zajímavostí jsou tzv. „rekurzivní akronyma“, v jejichž plném znění se vyskytuje původní akronym. (Př.: VISA = Visa International Service Association)

S nimi pak úzce souvisí tzv. „syndrom redundantních akronym“, který se vyznačuje tím, že se spolu s akronymem používá slovo, které je již v onom akronymu obsažené. Ve spojení „PIN number“ je slovo number redundantní, jsa již obsaženo ve zkratce PIN (Personal Identification Number).

Výraz SINBAD (Single Income No Boyfriend And Desperate), který vyjadřuje pocit mladých žen z přelomu 20. a 21. století představovaný filmovou postavou Bridget Jonesovou, je příkladem „demografického akronyma“. Stejně tak i výrazy jako NINJA (No Income, No Job or Assets), SOHO (Small Office Home Office) a YUPPIE (Young Urban Professional, popisující mladého, duševně pracujícího, nezávislého člověka) – tento poslední termín patří mezi nejčastější trendy tvoření akronym v současné době.

⁴ HEDVÁBNÁ, I.: „Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

Zajímavým fenoménem současné angličtiny se stávají zkráceniny jmen známých osob, př.: G.B.S (Herbert George Bernard Shaw).

Jedním z příčin zkracování může být, jako se již často děje v žurnalistice, ušetření místa na papíře. Vezměme si jako příklad jeden z nadpisů v Daily Worker, který zněl takto: „CND Calls Lobby to Stop MLF“ (CND = Campaign for Nuclear Disarmament, MLF = multilateral nuclear force) . Zde je nutnost znalosti zkratk pro porozumění textu zjevná!

U některých zkratk došlo ke změně v pravopisu nebo se různým způsobem zkomolily, jsou to například zkratky oz – ounce, Xmas – Christmas, the three R´s – reading, writing, arithmetic, OK – all correct, aj.

Zkrácená a zkratková slova jsou tvořena tzv. **krácením slov**, které patří mezi slovotvorné procesy (skládání, odvozování, krácení). V angličtině se pro tento proces používají nejčastěji výrazy **shortening**, **subtraction**, **clipping** nebo **curtailment**.

3. PRAKTICKÁ ČÁST

Prvním úkolem bylo nashromáždit okolo 500ti excerpt z různých zdrojů. Na radu PhDr. Ernestové jsem si začala tvořit malou kartičku ke každé zkratce, kterou jsem objevila. Kartička vždy obsahuje kromě názvu zkratky i její výklad, zdroj a v lepším případě i kontext (viz příloha č.2).

VZOR:

DH

Department of Health

“recent DH-funded research studies”

*The Guardian, International edition,
Wednesday 30th December 2009, pg.1*

4. VÝZKUM

4.1. Úvod

Vzhledem k faktu, že u nás není příliš mnoho zdrojů týkajících se teorie anglických zkratk a akronym, bych ráda svou práci opřela převážně o vlastní výzkum. Ten sestává z přibližně 500ti excerpt z různých zdrojů⁵ jako jsou noviny, časopisy, odborná literatura a v neposlední řadě internet, který byl vzhledem k povaze práce velmi cenným a přínosným zdrojem. Mimo to jsem do výzkumu zapojila i dotazník týkající se toho, jak dobře jsou některé vybrané anglické zkratky známy mezi českými občany. Správně vyplněných dotazníků jsem nashromáždila celkem 50 kusů.

V následujících textech a komentářích budu pro zkrácená slova, akronyma a inicialismy dále používat už jen všezahrnující výraz „zkratky“.

⁵ Pozn.: Číslo nelze přesně určit, protože některé zkratky jsem našla v různých významech nebo naopak některé zkratky se opakují, ale jejich zdroje se mění.

4.2. Statistiky

Po nashromáždění všech excerpt jsem se pustila do zpracovávání údajů. Zjistila jsem následující:

Z výzkumu mimo jiné vyplývají tyto statistiky:

4.2.1. Poměr počátečních písmen ve zkratkách

Ze statistik⁶ vyplývá, že třemi nejčastějšími prvními písmeny v anglických slovech jsou: **t** (16,5%), **a** (11,5%) a **s** (7,5%). Nejméně frekventovanými jsou pak: **x** (0,005%), **q** (0,043%) a **z** (0,05%). Dalo by se tudíž předpokládat, že podobně tomu bude i u zkratek. Výsledky mého výzkumu to však úplně nepotvrzují. Poměr počátečních písmen ve zkratkách vyšel následovně:

Počáteční písmeno ve zkratkách: počet zkratek začínající tímto písmenem (procentuální zastoupení)

A: 37 (7,6%)

B: 40 (8,2%)

C: 35

D: 16

E: 9

F: 20

G: 20

H: 23

I: 26

J: 4

K: 8

L: 38 (7, 8%)

⁶ LEE, E. STEWARD; [Essays about Computer Security](#); University of Cambridge Computer Laboratory, 1999, p. 181

M: 26
N: 22
O: 19
P: 33
Q: 1 (0,2%)
R: 16
S: 33
T: 18
U: 18
V: 6
W: 17
X: 2 (0,4%)
Y: 10
Z: 1 (0,2%)

Z výsledků vyšlo najevo, že nejčastější počáteční písmena zkratk jsou **b, l a a**. Naproti tomu nejméně častými jsou **x, q a z**, což přibližně odpovídá i statistikám nejméně frekventovaných počátečních písmen. Procentuálně si však nejfrekventovanější počáteční písmena ze statistik a z mého výzkumu vůbec neodpovídají. Zde by nejspíše bylo vhodné nashromáždit mnohem větší počet excerpt pro přesnější výsledky.

4.2.2. Jaké oblasti se týká největší počet zkratk?

Vzhledem k současným trendům by se dalo usuzovat, že nejvíce zkratk se bude týkat nových technologií, mobilních telefonů, počítačů, hudby a filmového průmyslu, tzn. podobných oblastí, ve kterých vzniká nejvíce neologismů. Po důkladném studiu všech excerpt jsem se dočkala více méně překvapivých výsledků:

Nejvíce excerpt představovaly **zkrácené textové zprávy**, vzkazy apod., př. **ILU** = I love you.⁷ Opravdu je možné, že dnešní mládež (a pravděpodobně nejen mládež) komunikuje více méně prostřednictvím zkratk? Důkazem přehlčení zkratkami v komunikaci (předpokládám, že nejčastěji jde o komunikaci přes internet) může být i sama zkratka **TMFA** = too many fucking acronyms⁸.

4.2.3. Mají některé zkratky více výkladů?

Předem by se dalo usuzovat, že většina zkratk má pouze jeden výklad a pokud má nějaká zkratka více výkladů, jde nejspíše o krátkou zkratku, skládající se z malého počtu písmen a tím je logicky větší pravděpodobnost většího počtu výkladů. Například je jasné, že zkratka **K** by teoreticky mohla zkracovat všechna slova začínající na toto písmeno. Kombinace více písmen už potom snižuje možný počet výkladů.

Z výsledků můžeme vypožorovat, že:

✓ 63 zkratk (tzn. 13%) má pouze jeden výklad, patří sem mj.:

✚ **AGRICOLA** = Agricultural On-Line Access⁹

✚ **T-junction** = “spoj tvaru T, odbočnice T”¹⁰

✚ **UNESCO** = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization¹¹

✚ **MI5** = Directorate of Military Intelligence, Section 5¹²

✚ **Lt Cmdr** = Lieutenant Commander¹³

✚ **iPhone** = Internet Telephony¹⁴

✚ **YUPPIE** = Young Urban Professional¹⁵

⁷ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁸ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.23

¹⁰ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.240

¹¹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.249

¹² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.4

¹³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.19

¹⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.23

¹⁵ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

- ✚ **GR8** = great¹⁶
- ✚ **THX40** = Thanks for nothing.¹⁷
- ✚ **UNHCR** = United Nations High Commissioner for Refugees¹⁸
- ✚ **AYOR** = at your own risk¹⁹
- ✚ **JPEG** = Joint Photographic Experts Group²⁰
- ✚ **ROFLOLTSDMC** = rolling on floor laughing out loud tears streaming down my cheeks²¹
- ✚ **RYP**A = Rushing Yards per Attempt²²
- ✚ **143** = I love you.²³

Toto je velmi malý počet oproti předpokladům. Na druhou stranu se ale potvrdilo, že zkratky, které mají pouze jeden výklad jsou buď delší nebo obsahují nějaké jiné zvláštnosti, například číslice.

✓ Průměrně má 1 zkratka **52 významů** (podle www.acronymfinder.com).

Tento údaj je velmi nečekaný vzhledem k tak vysokému číslu. Otázkou zůstává frekvencovanost užití různých výkladů zkratky.

Celkově tedy z výzkumu vyplývá, že většina zkratek (87%) má více výkladů.

✓ Největší počet výkladů byl zaznamenán u zkratky **SP**

Našla jsem to ve spojení **SP machine** v tomto zdroji: *Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.227*, kde je význam vyložen jako **self-propelled machine**. Pro samotnou zkratku **SP** však na stránkách www.acronymfinder.com existuje celých **270 výkladů**, zahrnujících mj.:

- *space*
- *speed*

¹⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁸ VOGEL, R.: *Basics of Lexicology*. Brno: Masarykova Univerzita, Pedagogická Fakulta, 2007, s.20

¹⁹ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁰ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²¹ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

²² <http://www.sport.com/>

²³ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

- *support*
- *specific*
- *Spanish*
- *Smart Parts*
- *Stored Procedure*
- *South Park*
- *Soft Point*
- *Special Publication*
- *Single Player*

4.2.4. Nejčastěji se vyskytující slova ve zkratkách:

Dá se předvídat, že v anglických zkratkách, které se tvoří zejména pro názvy různých organizací a společností, se budou častěji vyskytovat slova jako *ORGANIZATION*, *UNION* apod. Zároveň je také možné, že se v *anglických* zkratkách častěji objeví přídavná jména jako: *British*, *United Kingdom*, *American* apod.

Výsledky výzkumu jsou následující:

- Organization (15x)
- British (14x)
- National (14x)
- Association (14x)
- You (12x)
- United States/Nations (8x)
- International (7x)

Předpoklady byly v zásadě správné. Navíc se ve zkratkách také často vyskytovalo zájmeno *YOU*. Ani to nakonec není překvapením, uvážíme-li četnost různých zkrácených zpráv a vzkazů mezi zkratkami. Je také velmi

pravděpodobné, že *YOU* se ve zkratkách objevuje častěji díky shodě s fonetickou podobou písmene „U“, které je pro tento účel hojně využíváno.

4.2.5. Procentuální zastoupení zdrojů excerpt:

Jako zdroje čerpání různých zkratk jsem využila rozličné slovníky, učebnice, odbornou literaturu, tisk a v neposlední řadě internet. Dá se říci, že internet a zkratky jdou ruku v ruce. Navíc jsem při studiu pedagogiky náhodně narazila na zkratku **PARTS ARE EQUAL** v příručce *Učíme děti myslet a učit se* (Robert Fisher, Portál 1997), kterou jsem mezi excerpta také zařadila.

Procentuální zastoupení zdrojů, ze kterých pocházejí zkoumané zkratky je následující:

- 20% The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009.
- 12% <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>
- 9% <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>
- 8,5% AYTO, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two).
- 8,5% HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133-134.
- 8% KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983.
- 6% McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998.
- 6% <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>
- 4% <http://www.acronymfinder.com/>
- 3,5% <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>
- 3% <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>
- 2,5% <http://www.acronym-guide.com/>
- 2% <http://www.sport.com/>
- 2% <http://www.cosmopolitan.cz/>

- **1,5%** VOGEL, R.: *Basics of Lexicology*. Brno: Masarykova Univerzita, Pedagogická Fakulta, 2007.
- **0,2%** FISHER, R.: *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 1997

Závěr:

Nejvíce excerpt bylo čerpáno z deníku **The Guardian**. Předpokládám, že většina zkratk objevujících se v tomto čísle se objevuje takřka ve všech vydáních. Jde o běžné zkratky týkající se ekonomiky, politiky, počasí, sportu atd. Dále jsem pak větší množství zkratk excerpovala ze slovníků a v neposlední řadě z internetu.

4.3. Dělení excerpt z následujících hledisek:

4.3.1. Morfologické hledisko:

Mým předpokladem bylo, že zkratky většinou budou reprezentovat více slov, jako například u **WHO** = *World Health Organization*²⁴ nebo **USA** = *The United States of America*²⁵.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že zkratky lze z morfologického hlediska dělit následovně:

- zkratky reprezentující jedno slovo (16%), př.:

✚ **Dr** = doctor²⁶

✚ **Hb** = hemoglobin²⁷

✚ **Ry** = railway²⁸

✚ **NE1** = anyone²⁹

✚ **H8** = hate³⁰

(Do této kategorie jsem řadila i zkratky, které jsou samy o sobě zkráceninami zkratek, viz **yup** = zkratka zkratky **YUPPIE**, **K** = zkratka zkratky **OK**)

- zkratky reprezentující více slov (360 zkratek = 74%), př.:

✚ **HGTV** = Home and garden television³¹

²⁴ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.263

²⁵ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.251

²⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

²⁷ <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>

²⁸ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.213

²⁹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

³⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

- ✚ **PC** = Personal Computer³²
- ✚ **USB** = Universal Serial Bus³³
- ✚ **LOVE** = (např.:) Linguistics of Visual English³⁴
- ✚ **NCAAB** = National Collegiate Athletic Association Basketball³⁵
- ✚ **A3** = Anytime, Anywhere, Anyplace³⁶

- *zkratky reprezentující celou větu* (48 zkratek = **10%**), př.:

- ✚ **143** = I love you.³⁷
- ✚ **10Q** = Thank you.³⁸
- ✚ **RU/18?** = Are you over 18?³⁹
- ✚ **CUL8R** = See you later.⁴⁰

Dostí překvapivý byl pro mě výsledek, že se celých **10%** všech excerpt týkalo zkrácených textových zpráv a vzkazů. Překvapilo mě to hlavně z toho důvodu, že jde o jev vcelku novodobý a tudíž (dle mého odhadu) užívaný zejména mladší částí populace – věkové kategorie přibližně od 12ti do 25let.

Množství zkratek mající ve výkladu více slov představovalo **74%** z celkového počtu všech excerpt, čímž se moje předpoklady potvrdily.

³¹ <http://www.cosmopolitan.com/>

³² <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

³³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.9

³⁴ <http://www.acronymfinder.com/>

³⁵ <http://www.sport.com/>

³⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

³⁷ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

³⁸ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

³⁹ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

⁴⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

4.3.2. Syntaktické hledisko:

Excerpta lze dělit i podle toho, jakou slovnědruhovou funkci zastávají. Je velmi pravděpodobné, že většina z nich bude zastávat funkci podstatného jména za předpokladu, že většina excerpt zkracuje nějaký název.

Výsledky dělení:

- zkratky mající funkci *podstatného jména* zastupují drtivou většinu ze všech zkoumaných excerpt, tj. **373** zkratk (→ 77%) - Tento výsledek odpovídá očekávání.
- Funkci *přídavného jména* plní celých **21** zkratk, jsou to např.

✚ **3D** = three dimensional⁴¹

✚ **s** = sunny⁴²

✚ **Ltd** = limited⁴³

✚ **XL** = extra large⁴⁴

✚ **F2T** = face to face⁴⁵

- *Zájmena* se mezi zkratkami vyskytují pouze tyto:

✚ **NE1** = anyone⁴⁶

✚ **UR** = your⁴⁷

✚ **Y** = why⁴⁸

Všechny se používají ve zkrácených textových zprávách.

⁴¹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.18

⁴² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

⁴³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.19

⁴⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.21

⁴⁵ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

⁴⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁴⁷ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

⁴⁸ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

- Funkci *sloves* plní z celkového počtu všech zkoumaných zkratek pouze **10** zkratek. Jsou to např.:

✚ **WAN2** = want to⁴⁹

✚ **c/o** = care of⁵⁰

✚ **SK8** = skate⁵¹

✚ **PLS** = please⁵²

Všechny tyto zkratky, stejně jako předchozí zájmena, vznikly kvůli rychlejší elektronické komunikaci.

- Celkový počet zkratek mající funkci *příslovce* byl **17**. Mezi ně patří např. zkratky:

✚ **pm** = post meridiem⁵³

✚ **OK** = all correct⁵⁴

✚ **GR8** = great⁵⁵

✚ **ASAP** = as soon as possible⁵⁶

- Funkci *předložky* zastává pouze zkratka:

✚ **B4** = before⁵⁷

Rovněž jde o zkratku používanou ve zkrácených textových zprávách v elektronické komunikaci.

- Funkci *spojky* zastává pouze zkratka:

⁴⁹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁵⁰ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

⁵¹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁵² <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁵³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.11

⁵⁴ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁵⁵ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁵⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁵⁷ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

✚ **B/C** = because⁵⁸

Stejně jako v předchozím případě jde o zkratku používanou ve zkrácených textových zprávách v elektronické komunikaci.

- Zkratky mající funkci *citoslovce* jsou pouze tyto dvě následující:

✚ **OMG** = Oh my God!⁵⁹

✚ **LOL** = lots of laugh⁶⁰

I tyto zkratky vznikly kvůli rychlejší elektronické komunikaci.

Nakonec jsou mezi excerpty velmi časté i zkratky reprezentující:

- *celé věty, vzkazy, příkazy, zákazy, hesla* apod. (**56**, např.: **DND** = Do not disturb.⁶¹, **CUL8R** = See you later.⁶², **UL** = You will?⁶³, **TOY** = thinking of you⁶⁴, **PS** = postscript⁶⁵, **a.s.o.** = and so on⁶⁶, **e.g.** = exempli gratia = for example⁶⁷, **i.e.** = id est = that is to say⁶⁸) – Většinou jde také o zkratky elektronické komunikace.

Z výsledků výzkumu jednoznačně vyplývá, že různé slovnědruhov^é funkce vyjma podstatných a přídavných jmen zastávají zejména zkratky používané v elektronické komunikaci. Velká část z nich však nereprezentuje pouze jedno slovo, ale spíše celé věty, vzkazy, příkazy, zákazy, hesla apod.

⁵⁸ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

⁵⁹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁶⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁶¹ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

⁶² <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁶³ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

⁶⁴ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

⁶⁵ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

⁶⁶ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.36

⁶⁷ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

⁶⁸ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

4.3.3. Sémantické hledisko:

Dále jsem excerpta dělila ze sémantického hlediska, tzn. z pohledu jejich významu a to na:

- zkratky **záměrně** vybrané tak, aby zkratka sama o sobě byla slovem a tudíž nesla význam (společný významu výkladu zkratky), jde o takzvaná „backronyma“ (viz teoretická část):

✚ **Basic English** = British-American Scientific International Commercial English⁶⁹

✚ **GOALS** = Goals Orientation an Attainment in Learning Systems⁷⁰

✚ **GREEN** = General Research in Environment for Eastern European Nations⁷¹

✚ **LOVE** = Let Our Violence End/ Legs Open Very Easy/ Leave out Violence Everywhere/ Look Observe Verify Enjoy/ Love Overcomes Virtually Everything (album)⁷²

✚ **APPEAL** = Asia-Pacific Programme of Education for All⁷³

A také:

✚ **ALITALIA** = Airplane Lands In Turin And Luggage in Ancona⁷⁴ (kritika italské letecké společnosti)

✚ **BUDWEISER** = Because you deserve what every individual should ever receive⁷⁵ (zřejmě použito v nějakém oficiálním či neoficiálním reklamním spotu)

✚ **FORD** = Fix or Repair Daily/Found On Road Dead/For Only Real Drivers/Found on a Rubbish Dump⁷⁶ (záměrně vytvořené výklady zkratk kritizující danou značku automobilů),

⁶⁹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.42

⁷⁰ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

⁷¹ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

⁷² <http://www.acronymfinder.com/>

⁷³ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

⁷⁴ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

⁷⁵ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

⁷⁶ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133 + <http://www.acronyms.com/>

což jsou v podstatě zkratky vytvořené záměrně podle názvů společností, které nějak komentují, se považují za backronyma.

Tento druh zkratek má pravděpodobně několik původů vzniku:

- Nejprve se vzalo nějaké již existující slovo a ke každému písmenu bylo vytvořeno slovo, které by vystihovalo kýženou informaci. (**FORD**)
- Slova byla dáována dohromady tak, aby jejich počáteční písmena tvořila nějaké již existující slovo.
- Slova, která tvoří zkratku dala náhodně dohromady již existující slovo. (**HIS**)

Ostatní zkratky mající formu nějakého slova ji mají buď náhodně (např.: **ACT** = American College Test⁷⁷), anebo záměrně alespoň pro lepší zapamatování zkratky (jako tzv. mnemotechnická pomůcka), viz **HOMES** = Huron, Ontario, Michigan, Erie, Auperior⁷⁸ = názvy pěti severoamerických jezer.

Asimilace akronym v nezkratková slova:

Speciálními zkratkami jsou pak tzv. „asimilovaná akronyma“:

- ✚ **RADAR** (= Rohr automated data acquisition and retrieval⁷⁹)
- ✚ **LASER** (= light amplification by stimulated emission of radiation⁸⁰)
- ✚ **SCUBA** (= Self-Contained Underwater Breathing Aparatus⁸¹),

jejichž zkratkovitý původ je již pozapomněn a které většina uživatelů považuje za běžná (nezkratková) slova.

⁷⁷ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

⁷⁸ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, Cizí jazyky, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

⁷⁹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.206

⁸⁰ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.154

⁸¹ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

4.3.4. Grafické hledisko:

Neméně zajímavým hlediskem, ze kterého lze zkratky dělit je hledisko grafické, respektive to, jak zkratky vypadají. Podle toho jsem zkratky rozdělila následovně:

a) Zkratky s tečkami za písmeny

Myslím si, že tento typ zkratek se dá nazývat jako „původní“ – vždy, když se zkracoval nějaký výraz, použilo se jen počáteční písmeno a za ním tečka, která měla naznačovat, že nejde o samostatné písmeno, ale že to písmeno má nějaké pokračování. Doba je však uspěchaná a i psaní samotné tečky se tudíž považuje za zdržování – to je důvod, proč tečky postupně u mnoha zkratek vymizely a u dalších k tomu logicky postupem času dojde. Důvodem může být i to, že zkratky už jsou natolik notoricky známé, že je stačí psát i bez teček.

Tento typ zkratek lze ještě dále dělit a to na:

- *Zkratky, u kterých se píše tečka za každým písmenem:*

Mezi všemi excerpty je těchto zkratek **5**, jsou to např.:

✚ **G.O.P.** = Grand Old Party⁸²

✚ **i.e.** = id est⁸³

✚ **N.Y.** = New York⁸⁴ (používá se i bez teček: NY)

- *Zkratky, u kterých se tečka píše jen jedna a to až na konci zkratky:*

Mezi všemi excerpty je těchto zkratek **7**, jsou to např.:

✚ **Co.** = company⁸⁵

⁸² http://www.nytimes.com/2010/12/13/us/politics/13paul.html?_r=1&hp

⁸³ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

⁸⁴ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.183

⁸⁵ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

✚ **Ltd.** = limited⁸⁶

✚ **Mrs.** = Mistress⁸⁷

Většinou jde o zkratky zkracující jedno jediné slovo.

b) Zkratky bez teček za písmeny skládající se pouze z velkých písmen:

Tento typ zkratek tvoří valnou většinu: **350** zkratek z celkového počtu (→ 72%)

Je to důkaz toho, že se objevuje čím dál větší snaha o ekonomičnost jazyka. V tomto případě jde hlavně o jazyk psaný. Zkratky se však hojně používají i v jazyce mluveném a je jistě častým jevem, že lidé znají nějakou věc, společnost či instituci pouze pod její zkratkou aniž by znali přesný výklad zkratky.

c) Zkratky skládající se pouze z malých písmen:

Jde o relativně malé procento všech excerpt zahrnující **30** zkratek jako např.:

✚ **r** = rain⁸⁸

✚ **sn** = snow⁸⁹

✚ **kg** = kilogram⁹⁰,

z nichž tři dnes fungují jako plnohodnotná podstatná jména (**laser**, **radar**, **scuba**).

U zkratek skládajících se pouze z malých písmen jde většinou o zkratky reprezentující jedno slovo.

⁸⁶ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

⁸⁷ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.172

⁸⁸ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

⁸⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

⁹⁰ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.12

d) Zkratky používající spojovník:

Ačkoliv by se zdálo, že jde o jev vcelku běžný, takových zkratk je mezi nashromážděnými excerpty pouze **8**, patří mezi ně mj.:

✚ **C-P** = Sleepy⁹¹

✚ **Hi-Fi** = High Fidelity⁹²

✚ **MS-DOS** = MicroSoft Disc Operating System⁹³

e) Kombinované zkratky:

Takto jsem nazvala skupinu zkratk kombinující zkratku a celé slovo. Počet kombinovaných zkratk mezi všemi excerpty činí **18** zkratk. Jsou to např.:

✚ **O-level** = Organizational Level (Maintenance)⁹⁴

✚ **A-list** = belonging to the most prestigious or desirable category⁹⁵

✚ **W-word** = the word wimp⁹⁶

✚ **CPI index** = Consumer Price Index⁹⁷

✚ **ATM machine** = Automatic Teller Machine⁹⁸

Tento typ zkratk se sice mezi excerpty objevuje, ale pouze v malém množství.

U zkratk **A-list** neexistuje doslovný výklad. Písmeno „A“ zde metaforicky reprezentuje pozici – první místo, protože písmeno „A“ je prvním písmenem v abecedě. Jde tedy o zvláštní druh zkratk, kdy písmeno A sice nic nezkracuje, ve výsledku se však spojení **A-list** za zkratku běžně považuje, protože zkracuje jinak zbytečně zdlouhavé vysvětlení, jehož nejkratší znění by vypadalo asi takto: „the most important list“.

⁹¹ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

⁹² KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.117

⁹³ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

⁹⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.11

⁹⁵ AYTO, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two), s.9

⁹⁶ AYTO, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two), s.353

⁹⁷ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

⁹⁸ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

Zkratka **W-word** vznikla jako eufemismus vzhledem k tomu, že písmeno „W“ reprezentuje mírně hanlivé slovo „wimp“ (= pomalý, blbý, tupý).

CPI index je zkratka typu **PIN number** = Personal Identification Number⁹⁹, která již zahrnuje slovo, které za ní následuje a zkratka je většinou používána ve spojení s ním.

Stejně tak je na tom i zkratka **ATM machine**. Důvodem, proč se slovo v celé svojí formě používá v kombinaci se zkratkou, která jej už obsahuje je zřejmě lepší či rychlejší pochopení a zařazení zkratky. Tento jev se nazývá „syndrom redundantních akronym“.

f) Zkratky kombinující malá i velká písmena:

Kromě zkratk skládajících se výlučně z malých nebo velkých písmen, se mezi excerpty objevilo **24** zkratk, které kombinují obojí. Většinou je první písmeno velké a zbylá písmena jsou malá, viz:

✚ **Nato** = North Atlantic Treaty Organization¹⁰⁰

✚ **Ry** = Railway¹⁰¹

✚ **Dr** = Doctor¹⁰²

(I zde může docházet k variacím, např. zkratka **NATO** byla použita v Guardianu jako **Nato** s pouze počátečním písmenem velkým.)

Výjimkou je zkratka **iPod** = Internet Pod (Apple)¹⁰³, která má počáteční písmeno malé, druhé velké a zbylá dvě malá.

⁹⁹ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, Cizí jazyky, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

¹⁰⁰ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.6

¹⁰¹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.213

¹⁰² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

¹⁰³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.23

g) Zkratky obsahující lomítko:

Dalším typem zkratk z grafického hlediska jsou zkratky užívající lomítko. Jsou to pouze tyto **3**:

✚ **c/o** = care of¹⁰⁴

✚ **RU/18?** = Are you over 18?¹⁰⁵

✚ **B/C** = because¹⁰⁶

Zkratky obsahující lomítko tedy tvoří velmi malý podíl všech excerpt.

h) Zkratky spojené symbolem „&“:

Mezi excerpty se objevily i **4** zkratky, kde jsou písmena spojena symbolem „&“.

Mezi ně patří i:

✚ **b&b** = bed and breakfast¹⁰⁷

✚ **S&P** = Standard and Poor's (a McGraw-Hill Company)¹⁰⁸

Přestože by se dalo předpokládat, že velká část různých firem a společností ve zkratce svého názvu tento symbol používá, ve zkoumaných excerptech jich bylo jen zanedbatelné procento.

i) Zkratky užívající jiné symboly:

Mezi tyto zkratky řadím následující **2** excerpta:

¹⁰⁴ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

¹⁰⁵ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

¹⁰⁶ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹⁰⁷ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.41

¹⁰⁸ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.21

✚ **T+** = think positive¹⁰⁹

✚ **P@H** = parents at home¹¹⁰

Vzhledem k povaze použitých znaků není překvapivé, že tyto zkratky tvoří jen velmi nepatrný podíl všech zkoumaných excerpt. Zkratka **P@H** využívá symbolu „@“, který se používá jako spojovník mezi emailovým jménem a adresou internetové domény, na které je email založen. Tvůrci zkratky zde využili toho, že se v emailové adrese tento symbol čte jako „at“.

j) Zkratky obsahující číslice:

33 zkratk z celkového počtu všech zkoumaných excerpt obsahuje nějakou číslici, což je překvapivě vysoké číslo. Jsou to například tyto zkratky:

✚ **3D** = three dimensional¹¹¹

✚ **NE1** = anyone¹¹²

✚ **W8** = wait¹¹³

Většina těchto zkratk vznikla za účelem ekonomičtější elektronické komunikace.

Dalším zajímavým výzkumným cílem týkajícím se této kategorie bylo zjistit, co všechno může reprezentovat číslice ve zkratkách:

Výsledek:

Největší počet zkratk obsahující číslici ji obsahuje z důvodu fonetické realizace číslice, která je buď homofonní s nějakým anglickým slovem nebo částí slova, např.:

¹⁰⁹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹¹⁰ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹¹¹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.18

¹¹² <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹¹³ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

✚ **2DAY** = today¹¹⁴

- Nejčastější číslice jsou logicky **8, 2, 4**. V minimální míře se pak objevily číslice **10, 0, 1**. Např.:

✚ **XI10** = exciting¹¹⁵

Zde je jakousi výjimkou číslice **0**, která v následující zkratce není použita pro svojí fonetickou podobu, ale spíše metaforicky (0 = nic):

✚ **THX40** = Thanks for nothing.¹¹⁶

- Číslice může reprezentovat počet, jako například ve zkratce:

✚ **A3** = Anytime, Anywhere, Anyplace¹¹⁷

- Méně často pak číslice ve zkoumaných zkratkách reprezentuje

- Verzi:

✚ **PS3** = Sony Playstation (version) 3¹¹⁸

- Sekci:

✚ **MI5** = Directorate of Military Intelligence, Section 5¹¹⁹

¹¹⁴ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹¹⁵ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹¹⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹¹⁷ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹¹⁸ www.cosmopolitan.com

¹¹⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.4

o Řadovou číslovku:

✚ **L1** = First Language¹²⁰

o Letopočet:

✚ **AK47** = Avtomat Kalashnikova 47 (automatic rifle)¹²¹ – 47 znamená rok výroby 1947

o Věk:

✚ **RU/18?** = Are you over 18?¹²²

o Šifru:

✚ **143** = I love you.¹²³

Závěrem se dá shrnout, že zkratky obsahující nějakou číslici ji většinou obsahují z důvodu fonetické realizace této číslice. Tento typ zkratek se pak většinou používá v elektronické komunikaci. Dále pak může číslice ve zkratkách reprezentovat počet. Zkratky, u nichž číslice reprezentuje verzi, sekci, řadovou číslovku, letopočet, věk nebo šifru jsou pak mezi excerpty zastoupeny v minimální míře.

k) Víceslovné zkratky:

Zkratky jež se skládají z několika plnohodnotných slov, jsem nazvala „víceslovnými zkratkami“. Jde o následující 2 zkratky:

¹²⁰ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

¹²¹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.7

¹²² <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

¹²³ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

✚ **PARTS ARE EQUAL** = People Always Respond to Someone Actively Encouraging in Questioning and Listening¹²⁴

✚ **Basic English** = British-American scientific international commercial English¹²⁵

Vzhledem k zvláštnosti těchto zkratek není divu, že jde o tak malý podíl excerpt.

l) Ostatní grafické podoby zkratek:

Do této kategorie spadá pouze zkratka:

✚ **B of E** = Bank of England¹²⁶,

ve které jsou písmena spojená předložkou z originálního nezkráceného názvu.

m) Více písmen znamenající jedno slovo

Do kategorie grafického hlediska jsem zařadila i to, jaký podíl zkratek obsahující více písmen znamená pouze jedno jediné slovo. Výsledkem bylo, že takové zkratky tvoří celých 11% (tzn. 54 zkratek) z celkového počtu všech excerpt. Dále jsem je dělila následujícím způsobem:

- velká písmena (15 zkratek):

✚ **B/C** = because¹²⁷

✚ **C-P** = sleepy¹²⁸

¹²⁴ FISHER, R.: *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 1997, s.41

¹²⁵ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.42

¹²⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.24

¹²⁷ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹²⁸ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

- ✚ **BZD** = benzodiazepine¹²⁹
- ✚ **ABX** = antibiotics¹³⁰
- ✚ **HQ** = headquarters¹³¹
- ✚ **CFC** = Chlorofluorocarbon¹³²
- ✚ **JAN** = January¹³³
- ✚ **PLS** = please¹³⁴
- ✚ **UR** = your¹³⁵
- ✚ **MS** = MicroSoft¹³⁶
- ✚ **PS** = postscript¹³⁷
- ✚ **QT** = cutie¹³⁸
- ✚ **TV** = television¹³⁹
- ✚ **BF** = boyfriend¹⁴⁰
- ✚ **GF** = girlfriend¹⁴¹

- malá písmena (17 zkratek):

- ✚ **ext.** = extension¹⁴²
- ✚ **yd.** = yard¹⁴³
- ✚ **sh** = showers¹⁴⁴
- ✚ **sn** = snow¹⁴⁵
- ✚ **th** = thunder¹⁴⁶

¹²⁹ <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>

¹³⁰ <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>

¹³¹ VOGEL, R.: *Basics of Lexicology*. Brno: Masarykova Univerzita, Pedagogická Fakulta, 2007, s.20

¹³² AYTÖ, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two), s.63

¹³³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

¹³⁴ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹³⁵ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹³⁶ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

¹³⁷ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

¹³⁸ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹³⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.12

¹⁴⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁴¹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁴² McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.197

¹⁴³ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.266

¹⁴⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁴⁵ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

- ✚ **fg** = fog¹⁴⁷
- ✚ **wt** = weight¹⁴⁸
- ✚ **pp** = pages¹⁴⁹
- ✚ **cm** = centimeter¹⁵⁰
- ✚ **kg** = kilogram¹⁵¹
- ✚ **ft** = feet¹⁵²
- ✚ **bn** = billion¹⁵³
- ✚ **dr** = drizzle¹⁵⁴
- ✚ **sl** = sleet¹⁵⁵
- ✚ **hz** = haze¹⁵⁶
- ✚ **yup** = yuppie¹⁵⁷
- ✚ **enc.** = enclosed¹⁵⁸

- kombinace velkých a malých písmen (12 zkratek):

- ✚ **St** = Saint¹⁵⁹
- ✚ **Can** = Canada¹⁶⁰
- ✚ **Fr** = Father (= title for a priest)¹⁶¹
- ✚ **Mr** = Mister¹⁶²
- ✚ **Co / Co.** = company¹⁶³

¹⁴⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁴⁷ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁴⁸ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.265

¹⁴⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.6

¹⁵⁰ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.8

¹⁵¹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.12

¹⁵² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.3

¹⁵³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.1

¹⁵⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁵⁵ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁵⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁵⁷ AYTÖ, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two), s.355

¹⁵⁸ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

¹⁵⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.3

¹⁶⁰ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.57

¹⁶¹ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.197

¹⁶² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.1

¹⁶³ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.70/ Hedvábná, Ivana Akronyma v angličtině, *Cizí jazyky*, 2008/2009, roč.52, číslo 4, s.133

- ✚ **Tel** = telephone¹⁶⁴
- ✚ **Ry** = railway¹⁶⁵
- ✚ **Ltd / Ltd.** = limited¹⁶⁶
- ✚ **Mrs.** = Mistress¹⁶⁷
- ✚ **Hb** = hemoglobin¹⁶⁸
- ✚ **Sx** = surgery / symptoms¹⁶⁹
- ✚ **Dr** = doctor¹⁷⁰

- kombinace písmen a číslic (10 zkratek):

- ✚ **GR8** = great¹⁷¹
- ✚ **4EVER** = forever¹⁷²
- ✚ **2DAY** = today¹⁷³
- ✚ **SK8** = skate¹⁷⁴
- ✚ **H8** = hate¹⁷⁵
- ✚ **W8** = wait¹⁷⁶
- ✚ **M8** = mate¹⁷⁷
- ✚ **XI10** = exciting¹⁷⁸
- ✚ **NE1** = anyone¹⁷⁹
- ✚ **B4** = before¹⁸⁰

¹⁶⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

¹⁶⁵ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.213

¹⁶⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.19/ Hedvábná, Ivana
Akronyma v angličtině, Cizí jazyky, 2008/2009, roč.52, číslo 4, s.133

¹⁶⁷ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.172

¹⁶⁸ <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>

¹⁶⁹ <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>

¹⁷⁰ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

¹⁷¹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷² <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷³ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷⁴ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷⁵ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷⁷ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹⁷⁸ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁷⁹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁸⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

- písmena následující ve slově po sobě x vybraná písmena:

Dá se říci, že vyjma zkrácených textových zpráv, zkratky většinou obsahují jedno či více písmen z původních nezkrácených výrazů. V naprosté většině zkratek je použito první písmeno. Zkratky se ale liší v tom, že pokud je písmen z jednoho slova použito více, některé sestávají z prvních písmen, některé využívají prvního a pak nějakého náhodně či spíše záměrně vybraného písmene z nezkráceného slova. Pro lepší pochopení vysvětlím na následujících příkladech¹⁸¹:

- **HQ** = **headquarters** – Zde je celkem logicky užito písmen H a Q, jakožto počátečních písmen dvou slov, které tvoří dané kompozitum. Stejně jako například u **MS**, **BF**, **TV**, **PS** aj.
- **PLS** = **please** – Z této zkratky jsou použity pouze souhlásky.
- **yd.** = **yard** – Další druh zkratky, kde bylo narozdíl od předchozích použito prvního a posledního písmene z původního slova. Stejně jako například u **fg**.
- **sh** = **showers** – Tento typ zkratky využívá prvních dvou písmen z nezkráceného slova, stejně jako zkratky **sn**, **th**, **dr**, **sl** aj.
- **pp** = **pages** – Zdvojení počátečního písmene značí množné číslo.
- **enc.** = **enclosed** – Použití prvních třech písmen. Podobně je to např. u zkratky **Tel**.
- **Ltd** / **Ltd.** = **limited** – Použití pouze souhlásek s vynecháním souhlásky *m*.
- **Sx** = **surgery** / **symptoms** – Zde pro mě nepochopitelné použití písmene „x“. V případě výkladu „symptoms“ bych to chápala jako označení množného/nepřesně specifikovaného čísla. V případě výkladu „surgery“ si důvod nedovedu vysvětlit.

Závěrem lze konstatovat, že vícepísmenné zkratky znamenající jedno slovo jsou mezi excerpty relativně časté. Ať už jde o zkratky sestávající pouze z velkých písmen, pouze z malých písmen, z kombinace obou a nebo ty, které obsahují

¹⁸¹ Pozn.: Následující příklady vycházejí z výše vypsanych zkratek, které se skládají z více písmen a znamenají jednoslovný výraz.

číslici, poměr mezi nimi je překvapivě vyrovnaný. Přesto je třeba dodat, že největší podíl zastupují ty zkratky, které sestávají pouze z malých písmen.

4.3.5. Podle oblasti, ve které se zkratky vyskytují:

V neposlední řadě lze zkratky dělit podle oblasti, ve které se vyskytují.

Mým předpokladem bylo to, že se zkratky, jakožto novodobý trend, logicky budou týkat současných moderních trendů – ať už v počítačovém průmyslu, v nových komunikačních technologiích, v hudbě a v elektronice obecně, případně pak v odvětví nových sportů či her. (Stejně jako je to například u neologismů.) Dále jsem pak samozřejmě počítala i se „známými zkratkami“ různých společností, firem a organizací (např.: **UNESCO** apod.).

Z výzkumu vyplývají tyto údaje:

- ✓ **ZKRÁCENÉ TEXTOVÉ ZPRÁVY, VZKAZY** → 17%
- ✓ ZDRAVOTNICTVÍ → 8%
- ✓ ŠKOLSTVÍ, VZDĚLÁVÁNÍ → 8%
- ✓ PŘÍSTROJE, TECHNOLOGIE → 7,5%
- ✓ STÁTNÍ SEKTOR, VLÁDA, ADMINISTRATIVA, ARMÁDA, NÁRODNÍ SPOLEČNOSTI apod. → 7%
- ✓ FIRMY, SPOLEČNOSTI, ASOCIACE, KORPORACE, INSTITUCE → 6,5%
- ✓ INFORMAČNÍ TECHNOLOGIE (POČÍTAČE, INTERNET) → 5,5%
- ✓ CHARAKTERISTIKY LIDÍ, TITULY → 5%
- ✓ FINANCE → 4,5%
- ✓ ORGANIZACE, SDRUŽENÍ, SKUPINY → 4%
- ✓ GEOGRAFIE → 3,5%
- ✓ SPORT → 3%
- ✓ POČASÍ → 2,5%

- ✓ JEDNOTKY → 2,5%
- ✓ TELEVIZE, VYSÍLÁNÍ → 2%
- ✓ HUDBA → 0,5%
- ✓ OSTATNÍ → 16% : obsahují různá hesla, pokyny (**DND**), zkratky běžných slov (**s**), přejaté zkratky (**e.g.**), chemické zkratky (**Hb**), ironické zkratky (**FORD**) apod.

Závěr:

Z výsledků výzkumu vyplývá, že nejvíce zkratek spadá do odvětví zkrácených textových zpráv a vzkazů. Nejméně časté jsou pak zkratky týkající se hudebního průmyslu, což bylo pro mě vzhledem k mým předpokladům celkem překvapivé.

4.4. Kuriozity ve zkratkách:

Jako předposlední kapitolu týkající se výzkumné části diplomové práce jsem zvolila „Nejzajímavější zkratky“, jde o ty zkratky, které jsou nějakým způsobem zvláštní a výrazněji se liší od ostatních. Jako zvláštnosti jsem vybrala následující zkratky:

4.4.1. Zkratky zkratk:

Mezi excerpty se mj. objevily tyto dvě zkratky, které ještě více zkracují již existující zkratky:

✚ **yup = yuppie** (Young Urban Professional¹⁸²)

✚ **K = OK** (all correct¹⁸³)

4.4.2. Nejdelší zkratky:

K nejdelším zkratkám mezi excerpty patří jednoznačně zkratka **ROFROLTSDMC** a také víceslovná zkratka **PARTS ARE EQUAL**:

✚ **ROFROLTSDMC** = rolling on floor laughing out loud tears streaming down my cheeks¹⁸⁴

✚ **PARTS ARE EQUAL** = People Always Respond to Someone Actively Encouraging in Questioning and Listening¹⁸⁵

¹⁸² HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, Cizí jazyky, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

¹⁸³ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁸⁴ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

4.4.3. Nejkratší zkratky:

Nejkratšími zkratkami mezi excerpty jsou zkratky, které jsou tvořeny pouze jedním písmenem:

✚ **K** = OK¹⁸⁶

✚ **Y** = Why?¹⁸⁷

Obě zkratky tedy využívají fonetické realizace daných písmen.

Do této kategorie dále spadají např. i zkratky:

✚ **s** = sunny¹⁸⁸

✚ **r** = rain¹⁸⁹

4.4.1 Zkratky, které lze vyložit pouze vysvětlením, co zkratka znamená. Takovou zkratkou je například následující zkratka:

✚ **T-junction** = spoj tvaru T, odbočnice T

V případě této zkratky není písmeno „T“ počátečním písmenem nějakého delšího slova, ale je zde využito grafické podoby tohoto písmene, která je shodná s podobou například nějaké křižovatky.

¹⁸⁵ FISHER, R.: *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 1997, s.41

¹⁸⁶ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹⁸⁷ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹⁸⁸ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

¹⁸⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.25

4.4.5. Asimilace:

✚ **OK** = All Correct¹⁹⁰

V případě této zkratky došlo k asimilaci slov *all correct*, kde se využilo fonetické realizace prvních písmen.

4.4.6. Lomítko ve zkratce:

Důvodem, proč jsem následující zkratku zařadila mezi zajímavosti, je to, že použití lomítka zde nemá logické opodstatnění.

✚ **B/C** = because¹⁹¹

Proč lomítko? Některé grafické úpravy zkratek nejsou úplně logické. Zatímco ve zkratce **RU/18?** je lomítko použito zcela oprávněně, jelikož „lomeno“ se v angličtině čte jako „over“, ve zkratce **B/C** má lomítko zřejmě jenom tu funkci, že slovo *because* dělí na dvě části – slovesa „be“ a „cause“, ze kterých spojka vznikla.

4.4.7. Redundantní akronyma:

✚ **PIN number** = Personal Identification Number¹⁹²

✚ **CPI index** = Consumer Price Index¹⁹³

Zvláštností těchto akronym je, že se používají ve spojení s výrazem, který již daná zkratka obsahuje.

¹⁹⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

¹⁹¹ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>

¹⁹² HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

¹⁹³ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

4.4.8. Homonymie akronym:

Přibližně 43 zkratk (10% procent zkratk) **existuje i jako samostatná slova** (tzv. homonymie akronym) = jsou to homonyma již existujících slov (ať už to má souvislost s výkladem zkratky nebo ne), jsou to např.:

✚ **START** = Strategic Arms Reduction Talks¹⁹⁴ - Slovo *start* pravděpodobně nemá souvislost s výkladem zkratky

✚ **LASER** = light amplification by stimulated emission of radiation¹⁹⁵ - Zvláštní druh zkratky, který se později stal spíše samostatným slovem.

✚ **HIS** = heroin in a straw (A new way of packaging an old drug)¹⁹⁶ – Slovo *his* pravděpodobně nemá souvislost s výkladem zkratky.

✚ **NOW** = National Organization for Woman¹⁹⁷ - Slovo *now* pravděpodobně nemá souvislost s výkladem zkratky.

✚ **FORD** = Fix or Repair Daily/Found On Road Dead/For Only Real Drivers/Found on a Rubbish Dump¹⁹⁸ - Zde byl výklad zkratky vytvořen záměrně podle písmen názvu automobilové společnosti.

✚ **PICNIC** = Problem In Chair Not In Computer¹⁹⁹ - Vtipné označení osoby, která má problém s užíváním počítače. Zřejmě používáno zejména IT specialisty.

✚ **FISH** = First In, Still Here²⁰⁰ - Slovo *fish* pravděpodobně nemá souvislost s výkladem zkratky.

✚ **WOW** = Wider Opportunities for Women²⁰¹ - Slovo *wow* pravděpodobně nemá souvislost s výkladem zkratky.

¹⁹⁴ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.232

¹⁹⁵ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.154

¹⁹⁶ AYTÖ, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two), s.175

¹⁹⁷ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

¹⁹⁸ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133 +

<http://www.acronyms.com/>

¹⁹⁹ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

²⁰⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

✚ **APPEAL** = Asia-Pacific Programme of Education for All²⁰² - Slovo *appeal* pravděpodobně nemá souvislost s výkladem zkratky

✚ **LOVE** = Legs Open Very Easy (aj.)²⁰³ – Zde je zjevná souvislost slova *love* s výkladem zkratky.

Závěr:

Zkratky vypadají lépe a lépe se pamatují pokud je jejich podoba shodná s nějakým již existujícím slovem.

4.4.9. Číselné zkratky:

Kromě zkratk sestávajících výlučně z písmen nebo z kombinace písmen a číslic, existují i takové, které jsou tvořeny pouze číslicemi. Mezi ně patří mj. tyto dvě zkratky:

✚ **911** = I need help!²⁰⁴

Tato zkratka byla použita ve druhé sérii televizního seriálu „Vampire Diaries“ (díl 2/13) v sms zprávě, jejíž přesné znění bylo: „911 NOW“. Zde bylo metaforicky využito telefonního čísla první pomoci 911.

✚ **143** = I love you.²⁰⁵

Tuto zkratku jsem objevila na stránkách <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php> v sekci zvané “Top 50

²⁰¹ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

²⁰² <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

²⁰³ <http://www.acronymfinder.com/>

²⁰⁴ Vampire Diaries, 2/13, 6:05

²⁰⁵ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

Internet Acronyms Parents Need to Know”, která obsahuje 50 různých zkratkovitých výrazů, často kombinovaných s číslicemi, o kterých si autor myslí, že by je rodiče dětí, které je používají, měli znát. Konkrétně zkratka **143** sestává pouze z číslic. Na výše zmíněných webových stránkách ji nazývají “online jargon”. Zkratka je zde vysvětlena následujícím způsobem:

“**Online jargon**²⁰⁶, also known as text message shorthand, used primarily in texting, online chat, instant messaging, email, blogs, and newsgroup postings, it is spelled in all lowercase because it's also considered a form of leetspeak²⁰⁷.

It corresponds to the number of letters in each word: "I" is "1" letter, "love" is "4" letters, "you" is "3" letters.”²⁰⁸

Nelze opomenout ani to, jak je na výše zmíněných stránkách vysvětlen pojem “shorthand”:

“In the old days (circa 1980) "shorthand" still referred to a system of rapid handwriting using symbols to represent words, phrases, and letters. Think of dictation, only secretaries knew how to write in abbreviated or symbolic form. Today, it is online users who are in the know. Shorthand in the 21st century refers to the abbreviated or symbolic messages typed back and forth via texting or IM (instant messaging), and seen in email messages , online [[chat room|chat rooms]], blogs, or newsgroup postings.

Shorthand often looks like an acronym because it is sometimes typed in all uppercase (for example BFF means "Best Friends Forever") or it looks like a series of keystrokes typed in all lowercase (for example :::poof::: means "I'm gone"). The difference between acronyms and shorthand is that with acronyms, you pronounce the letters as a new word (for example, BOHICA is pronounced

²⁰⁶ Online jargon is the specialized language, [chat acronyms](#), [text message](#) shorthand, and technical lingo that is used while communicating in the [online](#) world.

²⁰⁷ Leetspeak, or "leet" for short, is a type of [online jargon](#) in which a computer [user](#) replaces regular letters with other keyboard characters to form words phonetically. Though it was originally used by [hackers](#) and [gamers](#) ("leet" is a vernacular form of "elite"), leet is moving into the Internet mainstream and is also used by [millennials](#).

²⁰⁸ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>

"bow-hee-ka" and WYSIWYG is pronounced "whiz-ee-wig"). In contrast, shorthand pronunciations are generally pronounced by saying the letters one-by-one and not pronouncing it as a word (for example, TBD is pronounced "T-B-D" and GMTA is pronounced "G-M-T-A").

Linguistically speaking, in shorthand there is a further difference between an initialism and an abbreviation (for example, "ESP" is an initialism for "extra sensory perception" whereas "esp." is an abbreviation for especially). And to really mix things up, sometimes the shorthand isn't even shorter than the original phrase (for example: "dewd" means "dude" and "kewl" means "cool"); terms like this are also known as leetspeak. The common practice online is to refer to *any* shorthand, initialism, or abbreviation as an acronym.

The most noticeable feature of text orthography (a method of specifying the correct way of using a writing system to write a language) is the use of single letters, numerals, and typographic symbols to represent words, parts of words or even noises. For example:

b = be

2 = to

@ = at

x = kiss

When graphic units are used in this way, they are technically known as *logograms* or *logographs* (or in the case of some languages, characters). Logograms in texting may be used alone, or in combination:

b4 = before

@oms = atoms

2day = today

xxx = kisses

zzz = sleeping

Pictograms or *pictographs*, on the other hand, refer to visual shapes or pictures that represent objects or concepts. For example, emoticons and straight-on smileys are pictograms, and are also known as ASCII²⁰⁹ art. For example:

:-) = smile

;-) = wink

:-@ = screaming

(*o*) = surprised

(^_^) = cute

Here are a few examples of lowercase shorthand:

4eva (forever)

addy (address)

buhbye (bye)

cos(cuz) (because)

c ya (see ya)

dewd (dude)

dunno (i don't know)

every1 (everyone)

gawd (god)

grrlz (girls)

guvment (government)

hag1 (have a good one)

huh (what?)

i h8 it (i hate it)

kewl (cool)

luser (loser)

ne (any)

ne1 (anyone)

ne-wayz (anyways)

²⁰⁹ American Standard Code for Information Interchange

nic (nickname or username)
no praw (no problem)
nth (nothing)
peeps (people)
pix (pictures/photos)
::poof:: (i'm gone)
r u goin (are you going?)
smt (something)
shhh (quiet)
sk8er (skater)
some1 (someone)
sth (something)
sweet<3 (sweetheart)
tripdub (triple w)
troo (true)
wuz (was)
wuzup (what's up?)
wymyn (women)
Xtian (Christian)”²¹⁰

Z výše uvedené citace bych ráda zdůraznila fakt, že není neobvyklé pokud je zkratkový výraz delší než ten původní. Paradoxem některých zkratek je, že v podstatě ztrácejí původní význam zkratky, jímž je zejména úspora času či místa. Zejména zkráceniny textových zpráv jsou často velmi komplikované, ať už graficky či jinak, tudíž jistě zabere nějaký čas si jejich používání osvojit. Dle mého názoru, cílem mnohých z těchto zkratek je pouze jakési „zakódování“ zprávy. Dalším důvodem vzniku a používání těchto zkratek může být i to, že je to jednoduše „in“.

²¹⁰ <http://www.netlingo.com/word/shorthand.php>

4.5. Dotazník

4.5.1. Úvod:

Jako součást výzkumu pro svoji závěrečnou diplomovou práci jsem vytvořila dotazník, který by měl reflektovat znalost některých anglických zkratk u nás. Ze všech nashromážděných excerpt jsem tedy vybrala 47 zkratk, které jsou podle mého názoru velmi často užívané Čechy.

Z excerpt jsem nejprve vybrala dle vlastního úsudku tyto zkratky, o kterých si myslím, že se s nimi můžeme setkat u nás. Z těch jsem dále do dotazníku vybrala **47 zkratk** (jelikož byl tento počet ideální pro rozměry 1 listu A4):

- **LCD** = Liquid Crystal Display²¹¹
- **Laser** = light amplification by stimulated emission of radiation²¹²
- **LED** = Light Emitting Diode²¹³
- **ABS** = Antilock Braking System²¹⁴
- **DVD** = Digital Video Disc/Digital Versatile Disc²¹⁵
- **PIN** = Personal Identification Number²¹⁶
- **MPEG** = Moving Picture Experts Group²¹⁷
- **MP3** = MPEG Audio Layer 3²¹⁸
- **MMS** = Multimedia Messaging Service²¹⁹
- **SMS** = Short Message Service²²⁰
- **Hi-Fi** = High Fidelity²²¹
- **GPS** = Global Positioning System²²²

²¹¹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.19

²¹² KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.154

²¹³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.19

²¹⁴ <http://www.acronymfinder.com/>

²¹⁵ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.10

²¹⁶ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

²¹⁷ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²¹⁸ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²¹⁹ <http://www.acronymfinder.com/>

²²⁰ <http://www.acronymfinder.com/>

²²¹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.117

²²² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.19

- **Radar** = radio detection and ranging²²³
- **WC** = Water Closed²²⁴
- **TV** = television²²⁵
- **3D** = three dimensional²²⁶
- **NATO** = North Atlantic Treaty Organization²²⁷
- **JPEG** = Joint Photographic Experts Group²²⁸
- **UNESCO** = United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization²²⁹
- **UNICEF** = United Nations Children's Emergency Fund²³⁰
- **BBC** = British Broadcasting Corporation²³¹
- **CNN** = Cable News Network²³²
- **KFC** = Kentucky Fried Chicken²³³
- **PMS** = Premenstrual Syndrome²³⁴
- **HIV** = Human Immunodeficiency Virus²³⁵
- **AIDS** = Acquired Immune Deficiency Syndrome²³⁶
- **Dr** = doctor²³⁷
- **Interpol** = International criminal police organisation²³⁸
- **FBI** = Federal Bureau of Investigation²³⁹
- **CIA** = Central Intelligence Agency²⁴⁰
- **USA** = United States Army/United States of America²⁴¹

²²³ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

²²⁴ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.197

²²⁵ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.12

²²⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.18

²²⁷ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.6

²²⁸ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy.31>

²²⁹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.249

²³⁰ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

²³¹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.42

²³² VOGEL, R.: *Basics of Lexicology*. Brno: Masarykova Univerzita, Pedagogická Fakulta, 2007, s.20

²³³ <http://www.acronymfinder.com/>

²³⁴ <http://www.cosmopolitan.com/>

²³⁵ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.10

²³⁶ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

²³⁷ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

²³⁸ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

²³⁹ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

²⁴⁰ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

- **UK** = United Kingdom²⁴²
- **iPhone** = Internet Telephony²⁴³
- **iPod** = Internet Pod (Apple)²⁴⁴
- **IT** = Information Technology²⁴⁵
- **USB** = Universal Serial Bus²⁴⁶
- **URL** = Uniform Resource Locator²⁴⁷
- **RAM** = Random Access Memory²⁴⁸
- **ROM** = Read Only Memory²⁴⁹
- **HTTP** = HyperText Transport Protocol²⁵⁰
- **HTML** = HyperText Markup Language²⁵¹
- **Wi-Fi** = Wireless Fidelity²⁵²
- **MS-DOS** = MicroSoft Disc Operating System²⁵³
- **ICQ** = I seek you.²⁵⁴
- **PC** = Personal Computer²⁵⁵
- **ADSL** = Asymmetric Digital Subscriber Line²⁵⁶
- **HBO** = Home Box Office²⁵⁷
- **F** = Fahrenheit²⁵⁸
- **C** = Celsius²⁵⁹
- **m** = meter²⁶⁰
- **cm** = centimeter²⁶¹
- **g** = gram²⁶²

²⁴¹ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.251

²⁴² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.11

²⁴³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.23

²⁴⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.23

²⁴⁵ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁴⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.9

²⁴⁷ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁴⁸ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.207

²⁴⁹ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

²⁵⁰ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁵¹ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁵² <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁵³ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133

²⁵⁴ HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.134

²⁵⁵ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>

²⁵⁶ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>

²⁵⁷ <http://www.cosmopolitan.com/>

²⁵⁸ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.13

²⁵⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.13

²⁶⁰ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.3

²⁶¹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.8

- **kg** = kilogram²⁶³
- **N.Y.** = New York²⁶⁴
- **USSR** = Union of Soviet Socialist Republics²⁶⁵
- **EU** = The European Union²⁶⁶
- **NHL** = National Hockey League²⁶⁷
- **NBA** = National Basketball Association²⁶⁸
- **DNA** = Deoxyribonucleic acid²⁶⁹
- **PR** = Public Relations²⁷⁰
- **PS** = postscript²⁷¹
- **UFO** = Unidentified Flying Object²⁷²
- **Tel** = telephone²⁷³
- **XL** = Extra Large/Extra Long²⁷⁴
- **ASAP** = as soon as possible²⁷⁵
- **OK** = All Correct²⁷⁶
- **BTW** = By The Way²⁷⁷
- **LOL** = Lots of Laugh/Love²⁷⁸
- **ILU** = I love you²⁷⁹
- **OMG** = Oh my God!²⁸⁰
- **SOS** = Save Our Souls/ Save our Ship/ Save our selves²⁸¹
- **PhD** = Philosophiae Doctor (doctor of philosophy)²⁸²

²⁶² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

²⁶³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.12

²⁶⁴ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.183

²⁶⁵ <http://www.acronym-guide.com/geography-acronyms.php>

²⁶⁶ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.7

²⁶⁷ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.179

²⁶⁸ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.32

²⁶⁹ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.18

²⁷⁰ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.9

²⁷¹ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998, s.196

²⁷² KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983, s.246

²⁷³ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.2

²⁷⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.21

²⁷⁵ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

²⁷⁶ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

²⁷⁷ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

²⁷⁸ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

²⁷⁹ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

²⁸⁰ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>

²⁸¹ <http://www.acronymfinder.com/>

²⁸² The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009, s.17

Původně vybraných zkratk je **72** (tzn. 15% z celkového počtu excerpt), což je překvapivě vysoké číslo vzhledem k tomu, že jsem zkratky vyhledávala převážně v cizojazyčných zdrojích.

4.5.2. Nevyplněný dotazník:

Na následujících dvou stranách je nevyplněný dotazník, který respondenti dostali k vyplnění:

DOTAZNÍK – ANGLICKÉ ZKRATKY

Dotazník je anonymní, prosím pouze o vyplnění těchto údajů:

Věk: _____

Povolání: _____

Pohlaví: muž / žena

! Prosím vyplňujte tabulku na následující straně bez použití jakéhokoliv informačního zdroje.

Pokud zkratku znáte, už jste jí někde slyšeli nebo viděli, označte políčko „fajfkou“, pokud ne, označte políčko křížkem. Pokud zkratku neznáte, proškrtněte další dvě pole ODVĚTVÍ a PŘESNÝ VÝKLAD a pokračujte u další zkratky.

Příklad vyplnění:

ZKRATKA	ZNÁŠ?	ODVĚTVÍ	PŘESNÝ VÝKLAD
DNA	✓	lékařství	-
UK	✓	zeměpis	United Kingdom
ADSL	x	-	-
RAM	✓	počítače	Random-Access Memory

Děkuji za vyplnění!

Dotazníky budou sloužit jako podklad k výzkumu pro závěrečnou diplomovou práci z anglického jazyka.

*Markéta Ševčíková
PF, JČU
Aj-Fj/ZŠ, 5.ročník*

ZKRATKA	ZNÁŠ?	ODVĚTVÍ	PŘESNÝ VÝKLAD
LCD			
LASER			
ABS			

DVD
PIN
MP3
SMS
MMS
Hi-Fi
GPS
RADAR
WC
TV
3D
NATO
UNESCO
UNICEF
BBC
CNN
KFC
PMS
HIV
AIDS
Dr
FBI
USA
iPod
IT
USB
MS-DOS
ICQ
PC
HBO
N.Y.
EU
NHL
UFO
XL
ASAP
OK
BTW
LOL
ILU
OMG
SOS
PhD
PR

Do rukou se mi vrátilo **83** vyplněných dotazníků z více než 90ti rozdaných.
Vyřadit jsem musela zejména ty, u kterých respondenti buď evidentně nepochopili

zadání (např. do kolonky přesný výklad psali česky vysvětlení zkratky nebo výklad v češtině) nebo vyplnění očividně odbyli. Tak mi zbylo původně plánovaných 50 vyplněných dotazníků, které jsem pak dále zpracovala.

4.5.3. Ideálně vyplněný dotazník:

Dotazník tak, jak by měl být ideálně vyplněn:

ZKRATKA	ZNÁŠ?	ODVĚTVÍ	PŘESNÝ VÝKLAD
LCD	✓	Elektronika	Liquid Crystal Display
LASER	✓	Elektronika	light amplification by stimulated emission of radiation
ABS	✓	Automobil	Antilock Braking System
DVD	✓	Elektronika	Digital Video Disc/Digital Versatile Disc
PIN	✓	Mobil	Personal Identification Number
MP3	✓	Elektronika	MPEG audio layer 3
SMS	✓	Mobil	Short Message Service
MMS	✓	Mobil	Multimedia Messaging Service
Hi-Fi	✓	Elektronika	High Fidelity
GPS	✓	Automobil	Global Positioning System
RADAR	✓	Elektronika	Rohr automated data acquisition and retrieval
WC	✓	Toaleta	Water Closed
TV	✓	Elektronika	Television
3D	✓	Elektronika	three dimensional
NATO	✓	Organizace	North Atlantic Treaty Organization
UNESCO	✓	Organizace	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization
UNICEF	✓	Organizace	United Nations Children's Emergency Fund
BBC	✓	Televizní stanice	British Broadcasting Corporation
CNN	✓	Televizní stanice	Cable News Network
KFC	✓	Stravování	Kentucky Fried Chicken
PMS	✓	Lékařství	Premenstrual Syndrome
HIV	✓	Lékařství	Human Immunodeficiency Virus
AIDS	✓	Lékařství	Acquired Immune Deficiency Syndrom
Dr	✓	Lékařství	Doctor
FBI	✓	Policie	Federal Bureau of Investigation
USA	✓	Geografie	United States of America
iPod	✓	Elektronika	Internet Pod
IT	✓	Počítač	Information Technology
USB	✓	Počítač	Universal Serial Bus
MS-DOS	✓	Počítač	MicroSoft Disc Operating System
ICQ	✓	Internet	I Seek You
PC	✓	Počítač	Personal Computer
HBO	✓	Televizní stanice	Home Box Office

N.Y.	✓	Geografie	New York
EU	✓	Politika	European Union
NHL	✓	Sport	National Hockey League
UFO	✓	Vesmír	Unidentified Flying Object
XL	✓	Móda	Extra Large
ASAP	✓	Text. zprávy	As soon as possible
OK	✓	Text. zprávy	All correct
BTW	✓	Text. zprávy	By the way
LOL	✓	Text. zprávy	Lots of laugh/love
ILU	✓	Text. zprávy	I love you
OMG	✓	Text. zprávy	Oh My God
SOS	✓	Text. zprávy	Save Our Souls/Ship
PhD	✓	Vzdělání	Philosophiae Doctor (doctor of philisophy)
PR	✓	Obor	Public Relations

4.5.4. Vybraný vzorek:

Pro představu, jak byly dotazníky vyplněny jsem náhodně vybrala a oskenovala jeden z 50ti vzorků:

DOTAZNÍK – ANGLICKÉ ZKRATKY

Dotazník je anonymní, prosím pouze o vyplnění těchto údajů:

Věk: 21

Povolání: student

Pohlaví: muž / ~~žena~~

! Prosím vyplňujte tabulku na následující straně bez použití jakéhokoli informačního zdroje.

Pokud zkratku znáte, už jste jí někde slyšeli nebo viděli, označte políčko „fajfkou“, pokud ne, označte políčko křížkem. Pokud zkratku neznáte, proškrtněte další dvě pole ODVĚTVÍ a PŘESNÝ VÝKLAD a pokračujte u další zkratky.

Příklad vyplnění:

ZKRATKA	ZNÁŠ?	ODVĚTVÍ	PŘESNÝ VÝKLAD
DNA	✓	lékařství	-
UK	✓	zeměpis	United Kingdom
ADSL	x	-	-
RAM	✓	počítače	Random-Access Memory

Děkuji za vyplnění!

Dotazníky budou sloužit jako podklad k výzkumu pro závěrečnou diplomovou práci z anglického jazyka.

Markéta Ševčíková
PF, JČU
Aj-Fj/ZŠ, 5.ročník

ZKRATKA	ZNÁŠ?	ODVĚTVÍ	PŘESNÝ VÝKLAD
LCD	✓	elektronika	-
LASER	✓	televize, optika	-
ABS	✓	automobily	anti block system
DVD	✓	elektronika	digital video disk
PIN	✓	elektr. zabezpečení	personal identity number
MP3	✓	hudba, souboj	-
SMS	✓	telekomunikace	short message service
MMS	✓	- II -	multimedia - II -
Hi-Fi	✓	hudba	-
GPS	✓	elektronika	global positioning system
RADAR	✓	- II -	-
WC	✓	zabud	water closet
TV	✓	elektronika	television
3D	✓	film, počítače	3 dimension
NATO	✓	politika, organizace	-
UNESCO	✓	- II -	-
UNICEF	✓	- II -	-
BBC	✓	tel. před. program	-
CNN	✓	- II -	-
KFC	✓	fast food	Kentucky Fried chicken
PMS	x	-	-
HIV	✓	nová medicína	-
AIDS	✓	- II -	-
Dr	✓	žítal	doctor
FBI	✓	po organizace	-
USA	✓	zeměpis	United States of America
iPod	✓	elektronika	-
IT	✓	výpočetní technologie	information technology
USB	✓	počítače	-
MS-DOS	✓	počítače	-
ICQ	✓	- II -	-
PC	✓	- II -	personal computer
HBO	✓	tel. před. program	-
N.Y.	✓	zeměpis	New York
EU	✓	politika, organizace	European Union
NHL	✓	sport	National hockey league
UFO	✓	záhady	-
XL	✓	zn. velikosti	extra large
ASAP	x	-	-
OK	✓	zkratka	okay
BTW	✓	- II -	by the way
LOL	✓	- II -	laughing out loud
ILU	x	-	-
OMG	✓	zkratka	oh my god
SOS	✓	- II -	-
PhD	✓	titul	-
PR	✓	ekonomie	-

4.5.5. Výsledky výzkumu:

Výzkum jsem prováděla na základě následujících údajů: věk, povolání, pohlaví. Dále jsem pak zkratky seřadila podle toho, jak je respondenti znali a nakonec jsem dotazníky obodovala a seřadila podle úspěšnosti.

Věk:

- nejmladší respondent: 12 let x nejstarší: 52 let
- průměrný věk: 28 let

Původně byli mojí cílovou skupinou spíše mladiství ve věku od 15 do 25 let. Nakonec jsem se musela „spokojit“ s tím, co mám a myslím, že je dobré, že věkové kategorie jsou v dotaznících tak rozmanité. Díky tomu jsem zjistila, že znalost zkratk je většinou mnohem lepší u starších lidí, než jsou žáci a studenti, od kterých bych to spíše čekala.

Povolání:

V dotaznících se objevila následující povolání:

- IT konzultant (7x)
- obchodní zástupce
- kosmetička
- keramik
- elektrikář
- student (6x)
- lékař (2x)
- kadeřnice (2x)
- technik (2x)
- technolog (2x)
- experimentální fyzik
- žák (14x)

- stavební mistr
- manažer
- OSVČ (2x)
- dělník
- stavař
- svářeč
- truhlář

Ve vybraných 50ti dotaznících se mi sešlo **19** různých povolání, z čehož se dají dělat určité závěry. (viz konec této kapitoly)

Pohlaví:

- **25 mužů** (50%) x **25 žen** (50%)

Dotazníky jsem záměrně vybrala tak, aby zastoupení obou pohlaví bylo vyrovnané. Musím ale doplnit, že dotazníky vyplnilo více mužů než žen a spíše muži lépe pochopili zadání.

Výsledky znalosti zkratk uvedených v dotazníku:

ZKRATKA	Neznali:	PŘESNÝ VÝKLAD – znali:
LCD	1	6
LASER	5	-
ABS	11	13
DVD	-	9
PIN	1	12
MP3	-	1
SMS	-	7
MMS	1	7
Hi-Fi	2	9
GPS	-	10
RADAR	4	-
WC	-	12
TV	-	20
3D	-	16
NATO	4	4

UNESCO	4	-
UNICEF	9	-
BBC	8	7
CNN	12	1
KFC	1	11
PMS	42	4
HIV	1	3
AIDS	1	3
Dr	3	23
FBI	1	6
USA	1	22
iPod	9	-
IT	23	14
USB	1	2
MS-DOS	23	4
ICQ	7	7
PC	-	19
HBO	3	-
N.Y.	14	30
EU	1	20
NHL	1	18
UFO	4	11
XL	4	11
ASAP	40	8
OK	3	4
BTW	35	12
LOL	24	6
ILU	43	6
OMG	22	17
SOS	2	5
PhD	13	7
PR	36	10

Kolonka „Odvětví“ sloužila v podstatě jen k tomu, aby potvrdila, zda daný člověk zkratku skutečně zná.

Podle množství správných výkladů vycházejí následující zkratky jako nejméně známé. Přesný výklad těchto zkratek znal pouze uvedený počet respondentů:

BTW – 15 respondentů

PR – 14 respondentů

ASAP – 10 respondentů

PMS – 8 respondentů

ILU – 7 respondentů, z toho přesný výklad znali tito: stavař (45), studentka (23), lékařka (47), IT konzultant (29), IT konzultant (51), studentka (24)

Bodování dotazníků:

Dotazníky jsem se dále pokusila obodovat a to tak, že jsem bodovala jedním bodem každou zkratku, kterou daný respondent „znal“ (tzn. věděl i odvětví) a dvěma body pokud věděl i přesný výklad, přičemž nejvyšší možný dosažený počet bodů byl 141. Menší pravopisné chyby jsem opomíjela.

Takto se respondenti umístili:

<i>Místo</i>	<i>Počet bodů</i>	<i>Věk</i>	<i>Povolání</i>	<i>Pohlaví</i>
1.	106	24	stavební mistr	muž
2.	100	23	student	žena
3.	97	33	IT konzultant	muž
4.	94	24	student	žena
5.	93	27	experimentální fyzik	muž
6.	89	51	IT konzultant	žena
7.	88	29	IT konzultant	muž
8.	86	40	IT konzultant	žena
8.	86	34	IT konzultant	muž
9.	84	21	student	muž
10.	80	47	lékař	žena
10.	80	27	IT konzultant	muž
11.	79	48	manažer	muž
12.	67	23	student	žena
13.	56	36	IT konzultant	žena
13.	56	52	elektrikář	muž
14.	53	28	obchodní zástupce	muž
15.	51	45	stavař	muž
16.	50	33	technik	muž

17.	49	14	žák	žena
18.	48	45	dělník	muž
18.	48	15	žák	muž
19.	45	45	OSVČ	muž
19.	45	13	žák	muž
19.	45	26	technik	muž
20.	44	16	student	muž
21.	43	22	student	žena
21.	43	18	svářeč	muž
22.	42	15	žák	muž
23.	41	15	žák	muž
23.	41	21	kadeřnice	žena
23.	41	15	žák	muž
24.	40	44	lékař	žena
25.	39	36	kadeřnice	žena
25.	39	14	žák	žena
26.	37	45	prodavačka	žena
26.	37	13	žák	žena
27.	35	45	keramik	žena
27.	35	12	žák	muž
28.	34	48	OSVČ	žena
28.	34	19	truhlář	muž
28.	34	45	technolog	žena
28.	34	13	žák	žena
28.	34	52	technolog	žena
29.	33	13	žák	žena
29.	33	34	kosmetička	žena
30.	29	15	žák	žena
31.	28	22	kadeřnice	žena
32.	23	14	žák	muž
33.	22	14	žák	žena

➤ Průměrný počet bodů: **53** bodů

4.5.6. Negativní faktory:

Následuje soupis negativních faktorů, které (dle mého úsudku) mohly výsledky dotazníků ovlivnit:

- ✓ respondent nevyplňoval dotazník samostatně, bez použití informačních zdrojů (tzn. mohl se s někým poradit nebo využít zejména internetu jako informačního zdroje)
- ✓ respondent špatně pochopil zadání
- ✓ vzorek zkratk do dotazníku byl vybrán subjektivně (mnou)
- ✓ respondent nevěnoval na vyplnění dotazníku dostatek času ani námahy
- ✓ některým respondentům by možná pomohlo výslovnost zkratky slyšet a pak až by si uvědomili, že ji vlastně znají
- ✓ respondentům se dotazník mohl na první pohled zdát příliš těžký, tudíž se zejména ve třetí kolonce (přesný výklad) vůbec nesnažili, ačkoliv by možná leccos odhadli
- ✓ respondenti jsou pouze z blízkého okolí Č.B. a Č.K., ne z celé České republiky

Pravděpodobně má na výsledky výzkumu vliv i to, jak jsou zkratky uspořádány, př. zkrácené textové zprávy jdou za sebou.

4.5.7. Zajímavosti:

➤ **43x** bylo zaškrtnuto políčko „ZNÁŠ“ a přitom nebylo vyplněno odvětví. Jde spíše o nepochopení zadání. I když je možné, že někdo zkratku zná, ale neví odkud, většinou šlo o nepochopení nebo lenost ze strany respondentů zabývat se vysvětlením, odkud danou zkratku znají. Důkazem je i to, že respondent zaškrtnul, že zkratku zná, odvětví vynechal a napsal přesný výklad.

➤ **11** respondentů chybně vyložilo zkratku ABS jako „*anti block system*“. Důvodem je nejspíš to, že v češtině to nazýváme antiblokový nebo také protiblokový systém, správný výklad je však „*antilock braking system*“.

- **1** z respondentů mi v dotazníku „opravil“ ILU na ILY, což je vlastně varianta té samé zkratky pro výraz „*I love you*“.
- **3** z vybraných respondentů se dokonce ani nenamáhalo vyplňovat, zda zkratku znají či neznají a rovnou vyplňovali odvětví. Takovéto „odfláknuté“ dotazníky mi pak značně ztížili jejich zpracování.
- **5** lidí zaškrtnulo, že nezná zkratku RADAR. Důvodem je zřejmě to, že neví, že slovo radar je původně zkratka.
- **7** lidí zaškrtnulo, že nezná zkratku LASER. Důvod bude podobný jako u předchozí zkratky.
- **13** respondentů nevědělo ani jeden přesný výklad, což nakonec není tak špatný výsledek, oproti očekávání.

4.5.8. Závěr:

8 zkratk z celkového počtu **47** znali všichni respondenti. **5** z nich pak neznala nadpoloviční většina. **16** zkratk znali téměř všichni, tzn. nebyli více než **3** respondenti, kteří zkratku neznají. Nejlépe dotazník vyplnil *24letý stavební mistr*, oproti tomu nejhorší dotazník byl od *14tileté žačky*.

Nejznámější zkratka z oblasti zkrácených textových zpráv byla **OMG**. Kdo nevěděl, jak se píše přesný anglický výklad, napsal alespoň fonetický přepis.

Dle mého názoru by byl značný rozdíl v množství vyplněných údajů u dětí například v Praze a na vesnici za předpokladu, že děti ve velkoměstě tráví mnohem více času u počítače a na internetu. Trend zkratkových zpráv je dle mého názoru určitě mnohem více zaběhnutý v Americe a dalších anglicky mluvících zemích, než u nás.

5. ZÁVĚR:

5.1. SHRNU TÍ

Původně bylo záměrem mé diplomové práce sepsat rozsáhlejší a podrobnější pojednání o anglických akronymech po vzoru článku Ivany Hedvábné²⁸³. Po prozkoumání dostupných teoretických zdrojů, kterých bylo na vytvoření hlubší studie opravdu málo, jsem se se svojí první vedoucí diplomové práce domluvila na tom, že práci založím především na vlastním výzkumu a o to přínosnější by pak práce mohla být.

Prvním cílem bylo nashromáždit něco kolem 500ti excerpt všech různých anglických zkratk, akronym a inicialismů. Pro každý nový výraz jsem si vytvořila kartičku s daným excerptem, včetně výkladu zkratky a uvedení zdroje, abych pak kartičky mohla lépe třídít z různých hledisek.

Nashromážděná excerpta jsem potom začala třídít ze všech možných hledisek, která mě napadla. V podstatě se dá říci, že třídění i statistiky vyplynuly z excerpt samotných. Například na první pohled bylo vidět, že některé zkratky používají tečky za písmeny, jiné ne, některé obsahují číslice, některé jsou psány malými písmeny, jiné velkými apod.

Za stručnou a přehlednou teoretickou částí práce následuje v části praktické soupis statistik, které vyplynuly z výzkumu. Výsledkem je, že poměr počátečních písmen ve zkratkách spíše neodpovídá počátečním písmenům ve slovech. Nejčastějším prvním písmenem bylo „t“, nejméně častým „x“. Nejvíce excerpt se týkalo zkrácených textových zpráv. Většina zkratk má více výkladů, pouze 13% má jen jeden možný výklad. Nejčastěji se objevujícím slovem ve zkratkách bylo slovo „organization“. Nejvíce excerpt bylo čerpáno z deníku Guardian²⁸⁴.

²⁸³ HEDVÁBNÁ, I.: „Akronyma v angličtině“, *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133-134

²⁸⁴ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009

Po statistikách následuje dělení excerpt z různých hledisek, a to konkrétně z hlediska morfologického, syntaktického, sémantického, grafického a nakonec i podle oblasti, ze které zkratky pocházejí. Z výsledků tohoto výzkumu se dozvídáme, že množství zkratek mající ve výkladu více slov představovalo celých 74% z celkového počtu všech excerpt; většina zkratek zastává funkci podstatného jména; mezi excerpty se objevilo několik tzv. backronym a také 3 asimilovaná akronyma. Z grafického hlediska lze zkratky dělit na ty, které používají tečky za písmeny a ty, které je nepoužívají, na zkratky skládající se z malých nebo velkých písmen, dále mohou některé zkratky obsahovat spojovník, lomítko nebo jiný symbol a v neposlední řadě existující zkratky, které z nějakého důvodu obsahují i číslici. Ve výzkumu se dokonce objevily 2 zkratky sestávající jen z číslic (143, 911). Do kategorie grafického hlediska jsem mj. zařadila i to, jaký podíl zkratek obsahující více písmen znamená pouze jedno jediné slovo. Výsledkem bylo, že takové zkratky tvoří celých 11% z celkového počtu všech excerpt. Nakonec jsem zkratky roztřídila i podle toho, v jaké oblasti se vyskytují. Nejvíce zkratek se překvapivě týkalo zkrácených textových zpráv a vzkazů. Takovýto typ zkratek se dnes stává čím dál více populárním. Do poslední kapitoly týkající se výzkumu excerpt jsem zařadila kapitolu s názvem „Nejzajímavější zkratky“, kam podle mého úsudku patří zkratky zkratek, nejkratší versus nejdelší zkratka, zkratky, které lze vyložit pouze vysvětlením, asimilace ve zkratkách, použití lomítka ve zkratkách, redundantní akronyma, homonymie akronym a také již výše zmiňované číselné zkratky.

Poslední část diplomové práce se týká výzkumu znalosti anglických zkratek u nás. Výzkum byl proveden pomocí dotazníků, které obsahovaly 47 anglických zkratek. Z výsledků výzkumu mj. vyplývá několik zajímavých fakt. Za prvé to, že oproti očekávání, byla největší úspěšnost zaznamenána u vyšší věkové kategorie, než jsou žáci a studenti, u kterých jsem počítala s nejlepšími výsledky. Za další bylo velmi překvapivé, že relativně vysoký počet respondentů znal přesné výklady zkratek v angličtině. Zároveň stojí za to se pozastavit nad tím, že u mužů byla zaznamenána vyšší úspěšnost ve vyplněných údajích, než u žen. Asi nejpřínosnějším výsledkem tohoto výzkumu však byla ukázka toho, na jaké úrovni je znalost anglických zkratek u nás.

Ačkoliv práce není žádnou teoretickou statí obsahující detailní fakta o druzích, vzniku a tvoření anglických zkratk, přesto doufám, že výsledky výzkumu jsou určitým přínosem a že zaujmou čtenáře zejména uvedenými zajímavostmi, které v průběhu zpracování výsledků výzkumu vyšly najevo.

6. SUMMARY

Having been inspired by an article I read by Ivana Hedvábná, the original aim of my diploma thesis was to write an extensive and detailed essay on English acronyms. However, having studied all the readily available literature sources, I found out that there were just too few of them to support an in-depth study. I decided to broaden the scope of my topic and to base the thesis on a survey of my own.

After a brief introduction to describe the scope of the thesis and to define the various terms used, my first practical task was to collect about 500 examples of a wide variety of abbreviations, acronyms and initialisms. Most of these were excerpted from issues of *The Guardian* newspaper. I created a small record card for each individual item and added an interpretation and the actual source of the shortened words. This made it much easier to sort the material into different categories. The sorting categories emerged from the excerpts themselves.

The differences are highlighted in a table of statistics, developed from the sorting categories. One immediate observation is that the proportion of the initial letters in the abbreviations does not correspond to the initial letters of English words. Also, the most frequent initial letter was „t“, and the least frequently used was „x“. Interestingly, the majority of abbreviations have more than one interpretation: only 13% have a single meaning. The word „organization“ was the most frequent word used in the examples surveyed.

The examples were next sorted into morphological, syntactical, semantic and graphical categories and finally also according to their occurrence. From a semantics viewpoint, we can see from this research that about 74% of the abbreviations have more than one word in their full meanings; most of the abbreviations act like a noun; there were several backronyms among the listed shortenings and also three assimilated acronyms.

It is also possible to sort the material from the graphical point of view: some acronyms and abbreviations are separated by full-stops and some are not, some of them comprise capital letters only, some of them only use lowercase, some

of them may use a hyphen, a backslash or another symbol and, last but not least, there are even abbreviations including one or more figures. There were even two abbreviations in the survey consisted of figures alone (143, 911). I have also put into the graphical category how many of the shortened words comprising more than one letter have meanings which can be expressed as a single word. This kind of abbreviating constituted 11% of the whole.

Finally, I have also classified the abbreviations according to their origins and usage. Most of the abbreviations surprisingly derive from “short messaging” protocols. This kind of shortening is becoming more and more popular today, often for economical reasons (sms character limit).

The survey of abbreviation types concludes with a chapter called “The Most Interesting Abbreviations”. This includes shortened abbreviations, the longest and the shortest abbreviations, abbreviations that can be interpreted only by explanation, assimilated abbreviations, abbreviations which use a slash, redundant acronyms, homonymy and also numerical abbreviations.

The last part of my thesis concerns a study of the extent to which Czech nationals understand English abbreviations. This research was conducted by compiling questionnaires based upon a selection of 47 abbreviations, and distributing these to 50 people of different ages. The results were very interesting. For instance, older respondents were better than students! Overall, my most surprising result was that a relatively high number of Czech people know precise meanings of the abbreviations in English – and that men were more successful than women in completing the questionnaires.

Even though the thesis is not an in-depth study of origins, types and methods of abbreviating in English, I believe there is much of value in my analysis of 500 examples to illustrate the importance of abbreviating in everyday language use.

7. BIBLIOGRAFIE

Zdroje:

ODBORNÁ LITERATURA:

- ✓ ARNOLD, I.V.: *Lexikologie současného anglického jazyka*. Moskva: Vysoká škola, 1986 (3. vydání).
- ✓ VOGEL, R.: *Basics of Lexicology*. Brno: Masarykova Univerzita, Pedagogická Fakulta, 2007.
- ✓ McCARTHY, M., O'DELL, F.: *English Vocabulary in Use*. CUP: Upper-intermediate & advanced, 1998.

SLOVNÍKY:

- ✓ KOS, Z.: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983.
- ✓ HORNBY, A.S.: *Oxford Advanced Learner's Dictionary*. Oxford: OUP, 1997 (7th edition).
- ✓ WELLS, J.C.: *Longman Pronunciation Dictionary*. Harlow: Pearson Education Limited, 2000.
- ✓ POLDAUF, I. a kol.: *Anglicko-český a česko-anglický slovník*. – Čelákovice: WD Publications, 1998 (10. vydání).
- ✓ MITCHELL, L., MASOPUSTOVÁ, V., HATÁK, D., DUDOVÁ, M., HOVORKOVÁ M.: *Fraus praktický slovník anglicko-český / česko-anglický*. Plzeň: Nakladatelství Fraus, 2006 (1. vydání).
- ✓ AYTO, J.: *The Longman Register of New Words*. Longman, 1990 (volume two).
- ✓ FOWLER, H.W.: *Fowler's Modern English Usage*. Oxford: OUP, 1987 (Second Edition).

TISK:

- ✓ The Guardian (International edition), Wednesday, 30th December, 2009.
- ✓ HEDVÁBNÁ, I.: "Akronyma v angličtině", *Cizí jazyky*, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133-134.

WEB:

- ✓ <http://www.guardian.co.uk/styleguide>
- ✓ <http://www.acronymfinder.com/>
- ✓ <http://www.smsdictionary.co.uk/abbreviations>
- ✓ <http://www.nuov.cz/zkratky-a-akronyma-1>
- ✓ <http://www.muller-godschalk.com/acronyms.html>
- ✓ <http://www.geekworld.cz/?zkratky-a-akronymy,31>
- ✓ <http://www.cosmopolitan.com/>
- ✓ <http://www.sport.com/>
- ✓ http://www.nytimes.com/2010/12/13/us/politics/13paul.html?_r=1&hp
- ✓ <http://www.medindia.net/acronym/index.asp>
- ✓ <http://www.acronym-guide.com/>
- ✓ <http://www.netlingo.com/top50/acronyms-for-parents.php>
- ✓ <http://www.acronyms.com/>

OSTATNÍ:

- ✓ ERNESTOVÁ, M., 2009, *Understanding Neologisms and Where They Come From*, In: M. Lourdes Dionísio, J. A. Brandão de Carvalho e R. V. Castro (Eds.), *Discovering Worlds of Literacy*, Braga: Littera/CIEEd. , p. 58-69, ISBN: 978-989-96548-0., p 9-10
- ✓ FISHER, R.: *Učíme děti myslet a učit se*. Praha: Portál, 1997
- ✓ LEE, E. STEWARD; *Essays about Computer Security*; University of Cambridge Computer Laboratory, 1999, p. 181

- ✓ Přednášky PhDr.Ernestové, KAJ/LEXZ1 (2009), KAJ/LEXZ2 (2010)
- ✓ Vampire Diaries, 2/13, 6:05 (americký sci-fi seriál)

8.PŘÍLOHY:

8.1. HEDVÁBNÁ, I.: “Akronyma v angličtině”²⁸⁵

²⁸⁵ Cizí jazyky, 2008/2009 (roč.52, číslo 4), s.133-134

Akronyma v angličtině

Ivana Hedvábná, Vysoká škola ekonomická v Praze

Stručné vyjadřování se stalo v současném přetechizovaném a rychle se vyvíjejícím světě nejen módou, ale především výhodou až nutností. Používání zkratk a zkratkových slov přináší úsporu místa a času, což jsou faktory v dnešní době stále důležitější. Technický pokrok, vznik a rozvoj nových vědních oborů, zakládání nových mezinárodních organizací vede k neustálému zvyšování počtu zkratk a akronymů. Vývoj v posledních letech ukázal, že nové organizace, firmy či instituce při výběru vhodného názvu se často uchylují k akronymům, která dodají barvitost, svěžest a působivost, odrážejí filozofii společnosti a jsou snadno vybavitelná u veřejnosti. Jsou-li akronyma vhodně použita, zvýší efektivitu komunikace, protože méně slova a v kratším čase vyjádříme více myšlenek.

Zkratky existují v angličtině již po staletí, ale výskyt akronymů je relativně nedávný jazykový jev, který se hojně rozšířil až v polovině 20. století. Ačkoliv první zmínka o „inicialismu“ v angličtině je v oxfordském Slovníku anglického jazyka už v roce 1899, termín „acronym“ byl poprvé použit v roce 1943, když původní iniciálová zkratka byla vyslovena jako slovo.

Akronymum (též akronym, pochází z řečtiny – *akros* „krajní“, *onoma* „jméno“) je zkratkové slovo složené z počátečních písmen nebo slabik kompozita. Někdy jsou akronyma tvořena pouze z prvních písmen všech zkracovaných slov (např. NAFTA – North American Free Trade Agreement), jindy obsahují i další písmena (např. INTERPOL – International criminal POLice organisation). Akronyma se vyslovují jako slova, na rozdíl od inicialismů, které jsou tvořeny stejným způsobem, ale při výslovnosti se hláskují (např. FBI – Federal Bureau of Investigation, BBC – British Broadcasting Corporation). **Zkratka** je zkrácená podoba slova nebo slov v písemné formě, která se vyslovuje jako celé slovo (např. Co. – Company, Ltd. – Limited).

Pod širší pojem akronyma se zařazují i zkratky, u nichž je výslovnost kombinovaná – tzv. hybridní akronyma-inicialismy, (např. MS-DOS – MicroSoft Disc Operating System, vysloveno em, es, dos). Jistá nejednotnost názorů je i ohledně zkratk, které se vyslovují oběma způsoby. Mohou se jak hláskovat, tak i vyslovovat jako celé slovo (např. FAQ – Frequently Asked Questions). U některých zkrácených tvarů se dává přednost výslovnosti hláskované, i když by byla možná výslovnost jako celého slova (např. HIV – Human Immunodeficiency Virus); hláskovaná výslovnost se zde stala zvyklostí. Akronyma mají charakter slov, od psaní teček za jednotlivými písmeny se již ustoupilo a většinou se píší velkými písmeny. V konkrétních případech pak záleží na obecně přijatém úzu dané země.

Některá akronyma se v průběhu užívání **asimilovala** v obyčejná, nezkratkovaná slova. K tomuto jevu může dojít tehdy, jestliže se odborné termíny stanou běžně používanými u laické veřejnosti. Pak se píší malými písmeny a fakt, že slovo bylo odvozeno z počátečních písmen více slov, je pozapomenut. Např. „scuba“ (Self-Contained Underwater Breathing Apparatus) nebo „laser“ (Light Amplification by Stimulated Emission of Radiation).

V současné době převládá **trend „zpětného tvoření“**, kdy pro vhodně vybrané, tzn. snadno zapamatovatelné a vyslovitelné akronymum nebo nezkrácené slovo se následně hledají příslušná slova pro jednotlivá písmena. Takto vytvořené slovo se označuje anglickým termínem „backronym“ (např. NOW – National Organization for Women, BASIC – Beginner's All-purpose Symbolic Instruction Code, SWOT – Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats). Často se stává, že jeden „backronym“ může mít více významů, které jsou známé buď široké veřejnosti (např. WHO – World Health Organization), anebo jen určitému okruhu uživatelů (např. WHO – Women Helping Others nebo White House Office nebo Wood Heat Organization atd.).

Tímto způsobem se k již existujícím akronymům nebo nezkráceným slovům vytvářejí alternativní překlady, vyznačující se chytrostí, vtípem a značnou vytříbeností. Jsou charakteristické pro **hovorové vyjadřování profesních skupin**. Zvláště oblíbená jsou taková akronyma, která mají zároveň význam slova, které přímo nebo nepřímo souvisí s významem akronyma, a tak buď posiluje, nebo ironizuje jeho význam. Např. ALITALIA – záměrně shodné slovo s názvem italské letecké společnosti popisuje frustrující situaci, kdy cestujícímu se během letu ztratila zavazadla – Airplane Lands In Turin And Luggage In Ancona. Automobilová společnost FORD – pojmenována podle svého zakladatele Henryho Forda se dnes s jistou dávkou ironie překládá jako Fix Or Repair Daily nebo dokonce Found On a Rubbish Dump. PICNIC – tímto běžným slovem označují počítačové experti situaci, kdy uživatel počítače není schopen řešit chybu počítače, kterou sám zavinil – Problem In Chair Not In Computer. „Backronyma“ bývají často vytvořena jako mnemotechnická pomůcka: např. studenti si vypomáhají zkratkovým slovem HOMES, aby si pamatovali názvy pěti severoamerických jezer (Huron, Ontario, Michigan, Erie a Superior).

V některých případech akronyma ztratila formálně svůj původní význam a důsledkem tohoto vývoje je, že buď se stále používá již vžitá akronymum pro slovo původního významu (např. SAT – Scholastic Assessment Test : SAT Reasoning Test), anebo byla pro již existující akronymum vy-

tvorena nová slova – tak vzniklo **pseudo-akronymum**. Dnes často užívané DVD se stalo pseudo-akronymem, když původní význam Digital Video Disc se stal neadekvátní a byl nahrazen platným Digital Versatile Disc. Pseudo-akronyma či pseudo-inicialismy mají výhodu na mezinárodních obchodních trzích, kdy dochází často ke změnám ve struktuře obchodních společností i v nabízeném sortimentu (např. UBS je výsledkem fúze dvou švýcarských bank: Union Bank of Switzerland a Swiss Bank Corporation). SAS (Statistical Analysis System) bylo původně akronymum pro programovací jazyk, dnes se jméno používá pro softwarový produkt. ISO (International Organisation for Standardisation) je chápáno jako akronymum, i když oficiálně jím nikdy nebylo. Pseudo-akronymem je i výraz ICQ označující dnes hojně používaný způsob internetové komunikace: výslovnost písmen napodobuje větu I Seek You (Hledám tě). Podobně výraz pro dlužní úpis IOU byl záměrně vytvořen tak, aby výslovné hlásky byly identické s větou I Owe You (Dlužím ti).

Tzv. „**rekurzivní akronyma**“ jsou akronyma, která byla vytvořena tak, že v jejich plném znění se opět vyskytuje původní akronymum. Tímto způsobem byly přejmenovány některé obchodní společnosti (např. VISA – Visa International Service Association, GES – Ges Exposition Services, vzniklo z původního názvu Greyhound Exposition Services).

Syndrom redundantního akronyma se vztahuje na opakování jednoho slova, většinou toho posledního v několika-slovném výrazu a již obsaženého v akronymu nebo zkratce. Např. „PIN number“: slovo „number“ je zde redundantní, protože je obsaženo již ve zkratce Personal Identification Number. Podobně jsou tvořeny a používány další výrazy: ATM machine (Automatic Teller Machine), CPI index (Consumer Price Index), OPEC countries (Organization of Petroleum Exporting Countries) nebo VAT tax (Value Added Tax).

Akronyma výjimečným způsobem odrážejí vývoj komunikace, jazyka a společenských postojů. Výraz SINBAD (Single Income No Boyfriend And Desperate) je příkladem **demografického akronyma** – vyjadřuje pocit mladých žen z přelomu 20. a 21. století představovaný filmovou postavou

Bridget Jones. NINJA (No Income, No Job or Assets) popisuje nepříznivou životní situaci, kdy se člověk ocitne bez příjmu, zaměstnání i majetku. SOHO (Small Office Home Office) vyjadřuje způsob moderního podnikání. WASP (White Anglo-Saxon Protestant) je akronymum hanlivého charakteru označující privilegovanou vrstvu v USA. POTUS je akronymum používaný zaměstnanci Bílého domu ve Washingtonu pro označení prezidenta USA (President Of The United States). V současnosti nejčastějším způsobem tvoření akronymum jsou termíny typu YUPPIE (Young Urban Professional – mladý, duševně pracující člověk, finančně nezávislý). Takto vytvořených akronymum existuje více než 80: např. MUPPIE – Middle-Aged Urban Professional nebo FUPPIE – Female Urban Professional. Podobně bylo vytvořeno akronymum YEPPIE – Young Experimenting Perfection Seeker – mladý člověk ve věku mezi 16 a 24 lety, který neváhá často měnit zaměstnání ve snaze najít optimální životní styl.

Vzhledem k tomu, že angličtina se stala komunikačním jazykem v mnoha společenských oblastech a odvětvích v mezinárodním měřítku, neznalost jednotlivých zkratk a akronymum by mohla vést k nedorozumění. Úspěch podniků, firem, organizací či institucí záleží na pochopení a poznání širších společenských souvislostí, včetně jazykového kontextu. Ve snaze vyhnout se nedorozuměním, jednotlivé instituce by měly ke svým písemným materiálům, ať už jsou to zprávy, příručky či návody, přikládat slovník zkratk a akronymum používaných v daném oboru.

Z jazykového hlediska se nabízí otázka, zda časté používání zkratk a akronymum, ke kterému v současnosti dochází, nedeformuje spisovnou angličtinu nadměrným způsobem. Jazykoví experti jsou optimističtí a neshledávají žádný vážnější důvod se nad tímto jevem znepokojovat. Tvrdí, že praxe psaní si osobních poznámek zkráceným způsobem existovala vždy a nikdy nepředstavovala hrozbu pro anglický jazyk. Avšak přiznávají, že tentokrát je spisovný jazyk ohrožen více vzhledem k rozsahu a dopadu užívání internetu. Zároveň je třeba zdůraznit, že lidé si stále uvědomují důležitost spisovného jazyka při určitých, zvláště oficiálních příležitostech.

Literatura

- KOS, Zdeněk: *Zkratky, značky, akronymy*. Praha: Horizont, 1983.
New Acronyms, Initialisms and Abbreviations. Detroit: Gale, 1993.
NTC's Dictionary of Acronyms and Abbreviations. NTC Publishing Group, 1996.
The Cambridge Guide to English Usage. Cambridge University Press, 2004.
The Oxford Companion to the English Language. Oxford University Press, 1992.

SUMMARY

Acronyms in English

This article discusses the current tendency of using acronyms in English as a result of concise and fast communication in the rapidly developing world. Acronyms are defined in contrast to initialisms and the important types of acronyms are presented (e.g. backronyms, pseudo-acronyms, recursive acronyms, redundant acronyms). The reasons why acronyms have come into being and why they are used are explained. In conclusion the question is raised whether the excessive use of acronyms does not distort the standard English language.

8.2. EXCERPTA:

<p style="text-align: center;">AS</p> <p>Academy of Sciences</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p. 34</i></p>	<p style="text-align: center;">BMC</p> <p>British Motor Corporation</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.49</i></p>
<p style="text-align: center;">NHL</p> <p>National Hockey League</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.179</i></p>	<p style="text-align: center;">BBC</p> <p>British Broadcasting Corporation</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.42</i></p>
<p style="text-align: center;">START</p> <p>Strategic Arms Reduction Talks</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.232</i></p>	<p style="text-align: center;">yd.</p> <p>yard</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.266</i></p>
<p style="text-align: center;">BIS</p> <p>Bank of International Settlements</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.47</i></p>	<p style="text-align: center;">RAF</p> <p>Royal Air Force</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.207</i></p>

<p style="text-align: center;">A-gas</p> <p>aviation gasoline</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.22</i></p>	<p style="text-align: center;">ICA</p> <p>International Cartographic Association/ International Communication Agency/ International Cooperative Alliance</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.124</i></p>
<p style="text-align: center;">SAC</p> <p>Scottish Automobile Club</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.215</i></p>	<p style="text-align: center;">ACTU</p> <p>Association of Catholic Trade Unions/ Australian Council of Trade Unions</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.17</i></p>
<p style="text-align: center;">WHO</p> <p>World Health Organization</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.263</i></p>	<p style="text-align: center;">SP machine</p> <p>self-propelled machine</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.229</i></p>
<p style="text-align: center;">TEA</p> <p>tunnel-emission amplifier</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.238</i></p>	<p style="text-align: center;">RADAR</p> <p>Rohr automated data acquisition and retrieval</p> <p><i>Zkratky, značky, akronymy – Zdeněk Kos, Horizont Praha 1983, p.206</i></p>